

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

Pardubické nakladatelství Theo v polistopadové
knižní a literární kultuře

Kateřina Kmentová

Bakalářská práce

2020

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem, kteří mi věřili a podporovali mě v dokončení této práce.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

Kateřina Kmentová

13/9/2020

ANOTACE

Práce bude analyzovat produkci pardubického nakladatelství Theo v historickém pohledu, zaměří se přitom zejména na charakter jednotlivých edic (dramaturgie, žánrová skladba) a dalších publikačních projektů. Důležitou součástí badatelského úkolu bude rovněž zkoumání pozice a role nakladatelství v pardubickém literárním a obecně kulturním životě (kontinuita předlistopadového a polistopadového vývoje literární kultury). Pokud to bude možné, využijí se také postupy oral history (zakladatel Pavel Šmíd), aby byl dotvořen celkový obraz redakční práce, včetně širší skupiny autorů a spolupracovníků. Zmapována bude též dostupná dobová recepce vydávaných titulů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Nakladatelství Theo, Pavel Šmíd, Pavel Rajchman, malé nakladatelství, současná literatura

TITLE

Pardubice Publishing House Theo in Czech Book and Literary Culture since 1989

ANNOTATION

This thesis analyses literal production of publishing house Theo from Pardubice. It does so from a historical perspective. It focuses in particular on nature (genre, dramaturgy) of individual editions and other publication projects. The important part of the research is a position and a role of publishing house Theo in a cultural and literal life in Pardubice. In another words it is about the continuity of pre-Velvet Revolution and post-Velvet Revolution literary culture development. If possible an oral history (founder Pavel Šmíd) is used to complete the overall view about editorial work, wider group of authors, and colleagues. An available historical reception of published titles is also mapped.

KEYWORDS

publishing house Theo, Pavel Šmíd, Pavel Rajchman, small publishing house, contemporary literature

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Literární a knižní kultura.....	2
2.1	Česká literární a knižní kultura po roce 1989 s předlistopadovým vývojem	3
3	Nakladatelství a vydavatelství Theo	8
3.1	Pavel Šmíd.....	9
3.2	Časopis <i>Welcome to the Heart of Europe</i>	11
4	Redakční práce a specifika malého nakladatelství.....	14
4.1	Redaktor a redakce nakladatelství Theo	14
4.2	Ediční politika Theo	15
4.2.1	Regionální projevy a projevy středoevropanství.....	16
4.3	Strategie nakladatelství Theo.....	17
4.4	Marketing a propagace	17
4.5	Distribuce a náklad	18
4.6	Grafika	19
5	Edice <i>Braq – Sedmičky</i>	20
5.1	Vzhled a struktura <i>Sedmiček</i>	21
5.1.1	Předmluvy	22
5.1.2	Medailony.....	24
5.2	2005: Radek Fridrich – <i>Kabinet doktora Bünauburga</i>	24
5.3	2006: Petr Hrbáč – <i>Rozcupovat</i>	25
5.4	2007: Václav Kahuda – <i>Strašlivý myšáček</i>	25
5.5	2008: Jiří Hájíček – <i>Bay watch</i>	27
5.6	2009: Jana Orlová – <i>O má tvar diamantu</i>	28
5.7	2010: Jitka N. Srbová – <i>Prahem proti mně; Ostřice; Před půlnocí</i>	28
5.8	2011: Petr Kabeš – <i>(dvakrát ze slohy Tatry)</i>	29

5.9	Pavel Šmíd – <i>Pokoj s jedním oknem; Vernisáž</i> (2005).....	30
5.10	Pavel Rajchman – <i>Padovan Sequence</i> (2011).....	31
6	Vybrané publikace.....	33
6.1	Průvodce a informační publikace	33
6.2	Odborné – společensko-vědné.....	33
6.3	Odborné – fotografické a výtvarné.....	34
6.4	Próza	35
6.5	Poezie.....	36
6.5.1	Diamant Popelka – <i>Jádro pudla v mrtvé kočce</i>	36
6.5.2	Pavel Rajchman – <i>Nebo</i>	37
7	Recepce děl	38
7.1	Antologie <i>7edm</i>	38
7.1.1	2005.....	38
7.1.2	2006.....	39
7.1.3	2007.....	40
7.2	Neanone	40
8	Závěr.....	41
9	Zdroje	43
9.1	Primární literatura.....	43
9.2	Sekundární literatura.....	44
9.3	Časopisecké studie.....	45
9.4	Internetové zdroje	46
9.5	Rozhovory	47
9.6	Závěrečné práce	48
10	Příloha	49
10.1	Příloha č. 1 – Seznam autorů ze <i>Sedmiček</i>	50

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá menším pardubickým nakladatelstvím Theo a jeho knižní produkcí. Nakladatelství dosud vydalo přes 20 publikací různých žánrů – od uměleckých katalogů a sbírek poezie až k městským brožurám. Nejdříve zmapuji tvorbu nakladatelství Theo za pomoci *Online katalogu Národní knihovny ČR*¹ a internetových stránek nakladatelství². Na základě žánru jako kritéria rozřadím tituly vydané nakladatelstvím, posléze provedu analýzu vybraných titulů, a nakonec přidám interpretaci. Jelikož nakladatelství je stále v provozu a jeho historie zasahuje svým vznikem do poměrně nedávné minulosti (kolem roku 1990), rozhodla jsem se aplikovat prostředky orální historie. Setkala jsem se tímto způsobem nejdříve se zakladatelem nakladatelství Pavlem Šmídem a poté ještě s Pavlem Rajchmanem, editorem antologie *7edm*. Nedostatečné množství zdrojů o nakladatelství Theo se snažím kompenzovat právě informacemi „z první ruky“. Velkou pozornost věnuji již zmíněné antologii. Vzhledem k rozličnému výběru autorů a jejich příspěvků zde uvedených, se budu snažit také zachytit, co literatura znamená pro dvě stěžejní osoby nakladatelství – Pavla Šmída a Pavla Rajchmana. Původně plánované zkoumání pozice a role nakladatelství v pardubickém literárním a obecně kulturním životě bylo nakonec upozaděno z důvodu absence relevantních zdrojů, které by podávaly komplexnější obraz samotné pardubické literární kultury v 90. letech a současnosti.

Abychom dokázali pochopit cestu malého nakladatelství Theo v novodobém polistopadovém „chaosu“ nakladatelského světa a obecně literární kultury, je nutné se v úvodní části zmínit také o celkové situaci na českém nakladatelském trhu ve sledovaném období. Také je třeba si vysvětlit pojmy literární a knižní kultura. Dále popíšu, jak fungují různá nakladatelství a jaké funkce tam kdo zastává. I to je základní předpoklad pro pochopení, jak velkého úkolu se v 90. letech zhostilo nakladatelství Theo.

---

¹ *Online katalog Národní knihovny ČR*. [online] Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-07-28]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/YBSXTXJHAG3AVXSJSBKC7A5RVM9Y5A2GTRE4RLPTNG583C1SKG-23490?func=file&file_name=find-b&local_base=NKC>

² Webové stránky byly v provozu ještě minimálně v prvním pololetí roku 2019. V době odevzdání práce jsou již nedostupné. Odkaz na internetové stránky nakladatelství byl: <http://www.theo.cz/cs/theo.php>

2 Literární a knižní kultura

Pro zachycení pozice nakladatelství v celém literárním světě je nezbytné vymezit si tyto dva pojmy – literární kultura a knižní kultura (někdy se jejich definice překrývají). Nakladatelství Theo zasáhlo do obou z nich, a přitom se tak pohybovalo v literárním poli. Strukturu rozsáhlého literárního pole zkoumá Bourdieu v knize *Pravidla umění*³ na situaci koncem 19. století. Tento stav zkoumá v momentě, kdy nastupující avantgarda (konkrétně symbolismus) střídá naturalismus, a popisuje tak probíhající změnu v literárním poli. Na opačné póly pole dává poezii (vyšší) a divadlo (nižší), které má podle něj bulvární charakter, protože nejvíce profituje z nekvality. Podobně jako divadlo jsou na tom údajně novináři.⁴ V širokém společenském prostoru se nachází jak pole kulturní výroby, tak mocenské pole. Literární pole tímto Bourdieu obohacuje o konkurenční prostředí a vysvětluje vše na příkladu salonu jako „*místa styků a změn, kde dochází k propojení polí: držitelé politické moci se zde snaží vnutit svou vizi umělcům a přivlastnit si pravomoc udělovat posvěcení a veřejné uznání [...] Na druhé straně spisovatelé a umělci – jako žadatelé, přímluvci, ba dokonce někdy jako skutečné nátlakové skupiny – usilují o zprostředkované ovládnutí různých hmotných a symbolických statků a výhod poskytovaných státem.*“⁵ Salóny zde slouží jako příklad pro střet těchto dvou stran. Jejich ekvivalenty bychom našli ve společenském prostoru i v současnosti: mohou to být přímo kulturní instituce ale také restaurace, kavárny, tam všude se může odehrávat úsilí o nakladatelské nebo knižní granty.

Zakladatel Theo Pavel Šmíd je ke grantům skeptický: „*Nejsem ten, který by žádal o granty, nebo ten, který by na tom budoval svou existenci a byznys.*“⁶ Jinak je spolupráce se státním aparátem jedním ze specifíků vydavatelské části Theo. Nejdříve se Theo podílelo na vydávání časopisu *Welcome to the Heart of Europe*: „*Heartu si všimli lidi z prezidentské kanceláře, zvláště pak Pavel Fischer. Pozval si mě a začali jsme spolupracovat od formuláře na fax, přes portrét až po 14denní jihoamerickou cestu⁷, ze které jsem udělal čtyřstránkový report do Srdce Evropy [...] Pro MZV jsme kromě časopisu začali vydávat takové drobnosti,*

---

³ BOURDIEU, Pierre. *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7294-364-7.

⁴ Vznik podvojně struktury. Tamtéž, s. 156-186.

⁵ BOURDIEU, Pierre. *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. s. 76. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7294-364-7.

⁶ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁷ V roce 1996 absolvoval Václav Havel 14denní zahraniční cestu po Brazílii, Argentině, Uruguayi a Chile. Navštívil mimo jiné třeba brazilskou obec Lidice. PEŠEK, Petr. Havla nesly Jižní Amerikou dozvuky revoluční vlny In: *Lidovky.cz*, 21. 11. 2009 [online]. [cit. 2020-08-115]. URL: <https://www.lidovky.cz/noviny/havla-nesly-jizni-amerikou-dozvuky-revolucni-vlny.A091121_000029_In_noviny_sko>

jako byly různé brožurky, např. *Facts and Figures o ČR*.“⁸ Šmíd spolupracoval také s velvyslancem Lubošem Dobrovským na vydání knihy projevů pro setkání představitelů NATO v Praze (viz *Odborné publikace – společensko-vědné*). Theo přesáhlo české kulturní prostředí tím, že časopis byl šířen v cizím jazyce na zahraniční konzuláty. To znamená, že Theo zasáhlo také evropský kulturní prostor, v menší míře pak už ten světový. Zároveň se pohybovalo ve státní prezentaci (tj. v rámci mocenského pole).

Theo jako nakladatelství přispělo do literární kultury přinejmenším více jak 20 knižními tituly. Podle Petra Posledního literární kultura „*ve skutečnosti znamená soubor zobecněných představ o podstatě a funkcích literatury, kterým se v určitém období řídí většina subjektů literárního systému – autoři, čtenáři, kritika, vědci, zprostředkovatelé a propagátoři literární produkce, organizátoři kulturního života*.“⁹ Proto je součástí mé práce i základní přehled období literární kultury 90. let a současnosti, kdy nakladatelství působilo a působí, včetně konkrétních příkladů subjektů literárního systému.

2.1 Česká literární a knižní kultura po roce 1989 s předlistopadovým vývojem

Situace na knižním trhu byla v devadesátých letech chaotická. Autoři knihy *V souřadnicích volnosti* zaregistrovali nové potřeby, které s nástupem demokratické kultury vplynuly. Označují ji jako „*redefinice spisovatele ve společnosti*.“¹⁰ Chtějí tím naznačit, že literaturu polistopadových let lze pouze s velkou námahou strukturovat nebo vymežit. A důsledky této roztržštěnosti se přenáší i do literatury současné.

Kvůli politické situaci se před listopadem 1989 literární kultura pohybovala na třech úrovních, a to na bázi tzv. trojkolejnosti literatury. První z „kolejí“ byla pod dohledem státu, konkrétně byla sledována Federálním úřadem pro tisk a informace. Jednalo se o literaturu oficiální. Další dvě „koleje“ se odehrávaly bez vědomí totalitní státní moci: buď byla kniha vydána v zahraničí (exilová literatura), nebo byla šířena opisy, přepisována tzv. na koloni (samizdat). Pavel Rajchman možnost publikovat v oficiální linii měl: „*Měla mi vyjít sbírka Čůrám stromy. Nakonec nevyšla kvůli válce o Falklandy mezi Británií a Argentinou* (rok 1982 – pozn. autorky). *Chtěli, abych tam asi tři básně na toto téma dopsal. Odmítl jsem... a byl jsem překvapen, když mi potom sbírku vydat odmítli*.“¹¹ Pavel Šmíd se naopak podílel na vytváření

---

⁸ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁹ POSLEDNÍ, Petr. Základy literární kultury. In: *Češtinář*, 8, 1997/1998, č. 3, s. 72. ISSN 1211-6874.

¹⁰ HRUŠKA, Petr et al. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. s. 18. ISBN 978-80-200-1630-0.

¹¹ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

kultury samizdatové: „V literatuře jsem se pohyboval už v samizdatu čili v 70. a 80. letech. Vydávali jsme literární časopis, který se jmenoval Bedna.“¹²

Pardubický časopis *Bedna* se věnoval literatuře a výtvarnému umění. V letech 1976-1978 vyšlo asi 13 čísel. Kromě Pavla Šmída se na strojopisech podíleli např. Jaroslav „Benny“ Beránek, Zdeněk Stehno nebo fotograf Jan Adamec. „*Bedna byla šířena zdarma v uzavřeném okruhu přátel [...] Profilovala se jako ryze autorský časopis, který přinášel anonymně uveřejňovanou poezii, drobné prózy i ukázky z rozsáhlejších textů [...] Výtvarnou složku představovaly kresby [...], linoryty, frotáže či lepty spolupracujících výtvarníků. [...] Z autorského okruhu po roce 1989 knižně publikují Jiří Červenka a Slavomír Kudláček.*“¹³

Hlavním undergroundovým uměleckým uskupením v Pardubicích se stal okruh lidí kolem Starých psů a bratrů Vokolků. Od konce 50. let se v Pardubicích scházela „*neformální společnost malířů, většinou kamarádů a spolužáků ze studií: František Kyncl, Jiří Lacina, Josef Procházka, Bedřich Novotný a Alva Hajn*“¹⁴ Starý psi se této společnosti začalo říkat až po revoluci. Mimochodem za rozšířením tohoto metaforického označení stojí právě Pavel Šmíd a již zmiňovaný Jan Adamec¹⁵: „*Pro nás byly návštěvy v jejich ateliérech zjevením, protože jsme viděli, že se tady ještě vůbec něco děje. [...] Okamžitě jsme pochopili, že v současném umění existuje ještě něco jiného než oficiálně prezentované nesmysly.*“¹⁶ Takový ateliér měl např. i Alva Hajn ve svém domě na vesnici na Kolínsku. Výstava pak vypadala tak, že Hajn povytahoval všechna svá díla na zahradu, opřel je o zeď, na trávu a přednášel. Pavel Šmíd je v publikaci *Alva Hajn ve vzpomínkách*, kterou vydalo nakladatelství Theo, sám zachycen na jedné takové výstavě z roku 1984 společně s Jaroslavem Benny Beránkem a Alvou Hajnem. Kromě malířů a fotografů byli tomuto okruhu blízko architekti, hudebníci nebo právě literáti – básníci Petr Kabeš, Jiří Pištora, Jiří Gruša a Miloš Vodička.¹⁷

---

¹² ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

¹³ PŘIBÁŇ, Michal – BURGET Eduard – HOLEČKOVÁ Marta Edith, et al. *Český literární samizdat 1949-1989: edice, časopisy, sborníky*. Praha: Academia, 2018. s. 115. ISBN 978-80-200-2903-4.

¹⁴ NOVOTNÝ, Bedřich – ADAMEC, Jan – VÍTKOVÁ, Martina. *Bedřich Novotný*. Pardubice: Theo, 2018. s. 4. ISBN 978-80-87907-05-4.

¹⁵ VÍTKOVÁ, Martina et al. *Alva Hajn ve vzpomínkách a fotografiích*. Pardubice: Theo, 2014. s. 3. ISBN 978-80-87907-01-6.

¹⁶ ADAMEC, Jan. Fotografie z Polních Chrčic. In: VÍTKOVÁ, Martina et al. *Alva Hajn ve vzpomínkách a fotografiích*. Pardubice: Theo, 2014. s. 3. ISBN 978-80-87907-01-6.

¹⁷ NOVOTNÝ, Bedřich – ADAMEC, Jan – VÍTKOVÁ, Martina. *Bedřich Novotný*. Pardubice: Theo, 2018. s. 4. ISBN 978-80-87907-05-4.

Díky privatizaci mohla po roce 1989 začít legálně vznikat soukromá nakladatelství. První soukromé nakladatelství Paseka se registrovalo už v prosinci 1989.¹⁸ Revoluční rok 1989 se na trhu s literaturou ale výrazněji promítl až v roce 1990. Nemluvě o dalších odvětvích umění. Co je ovšem nejdůležitější pro další vývoj na knižním trhu: nedostupnost knih zakázaných autorů, nedostupnost většího množství kvalitní literatury splňující nová kritéria, žánrově malý výběr... to vše mělo své důsledky na již svobodném knižním trhu. Díky zrušení cenzury si lidé mohli koupit snadněji to, co bylo dříve těžko k sehnání. Vznikala velká množství nakladatelství, která vydávala dosud nedostupné zboží. Trh se v této první fázi tzv. liberalizoval.¹⁹

Už v roce 1991 však začaly vyvstávat problémy. Knihy, které byly schváleny ještě za socialismu, najednou nenacházely kupce. Zůstávaly proto ve velkém množství na skladech. Aby se jich nakladatelé zbavili, museli je prodávat za nízké ceny, takže z jejich prodeje nepřicházely zisky. Autoři protěžovaní komunistickým režimem se stáhli do ústraní. Trh se musel přeorientovat také na nové autory nebo nově vydaná díla autorů zavedených. Dochází tak k transformaci trhu.²⁰ A každý, kdo chce úspěšně podnikat, se v demokratické společenské situaci musí naučit nové ekonomické gramotnosti.

Nakladatelství Theo svým vznikem roku 1992 spadá do období stabilizačního, „*kdy se začíná propracovávat systém slev, kampaní a bonusů (protože najednou nikdo na knížky frontu nestojí)*“²¹. Jinak se také nazývá období postupného formování fungujících vztahů²² prostupující přinejmenším celými 90. léty. Po roce 1995 „*se při životě udržuje i poměrně stálá a nikoliv malá skupina nakladatelů, kteří si buď vydávají svá vlastní díla či mají své nakladatelství jako hobby, nebo dokonce jako poslání, ale i skupina těch nakladatelů, kteří vydají jeden či více titulů, aby se na určitou dobu odmlčeli a opět s další knihou vynořili.*“²³ Toto splňuje do jisté míry i Theo, které od roku 1996 vydává průměrně jednu publikaci za rok, přičemž v letech 1997, 1999, 2000, 2001, 2003, 2012, 2016 nevydalo titul žádný. V roce 2007 a 2011 vydalo nakladatelství shodně „rekordní“ 3 publikace. „*Ke 31. 12. 2012 bylo v ČR 5474 nakladatelů [...] Přitom těch, kdo za rok vydali alespoň jednu publikaci, je v poslední době (před*

---

¹⁸ ŠIMEČEK, Zdeněk – TRÁVNÍČEK, Jiří. *Knihy kupovati...: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014, s. 386. ISBN 978-80-200-2404-6.

¹⁹ Tamtéž, s. 986.

²⁰ Tamtéž, s. 388.

²¹ Tamtéž, s. 391.

²² HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007. s. 18. ISBN 9788072771653.

²³ Tamtéž, s. 19.

rokem 2014 – pozn. autorky) *méně než polovina*.²⁴ Na první publikaci *Pardubice: průvodce městem Pardubice – metropolí východních Čech* Theo spolupracovalo s pardubickým magistrátem.

O proměnu literární obce usiluje v 90. letech nově vzniklá Obec spisovatelů, která nahradila Svaz československých spisovatelů. Pavel Rajchman, editor *Sedmiček*, se k literárním organizacím staví skepticky: „*Žádný umělecký manifest jsem nepodepsal a už to ani nemá cenu. Podle mě vždycky v důležitých historických momentech sklonili hlavu. Myslím tím Obec spisovatelů*.“²⁵ Jeho vyhraněnost se pojí i s jeho „samotářstvím“ v literárním světě. Autoři publikace *Panorama české literatury*²⁶ totiž zařazují Pavla Rajchmana do skupiny „solitérů“. Vedle nich autoři staví ještě pokračovatele spirituálních tradic, polistopadovou poezii všedního dne a „magickou poezii“. O této široké skupině „nových básnických jmen 90. let“ tvrdí, že „*nikdy nevytvořili jednolité celek, [...] ale jejich společným znakem byla snaha o nezávislost na vnějších vlivech, otevření prostoru svobody, získání autonomie*.“²⁷ Mezi solitéry řadí několik básníků, včetně těch, kteří byli vybráni do *Sedmiček* (např. Martin Langer nebo Jiří Staněk): „*Po roce 1989 je patrné stále silnější tíhnutí k vysoce individuálním básnickým výpovědím, k programovému odmítání všeho, co jen trochu připomíná tradici či svazuje tvůrce nějakou kanonickou představou o básnické tvorbě. U mnoha autorů se takřka vnucuje označení solitér; tento pojem však nelze nadužívat, neboť jeho výpovědní hodnota se pak nivelizuje*.“²⁸ Jeden z cílů této bakalářské práce se vlastně snaží osvětlit, co označení „solitéra“ v případě Pavla Rajchmana znamená a zda to má nějaký význam pro sledované nakladatelství a jeho produkci. Pavel Šmíd v *Panoramatu* zmíněn není.

Co se týče žánrů po roce 1990, tak „*rozkvétá široká oblast populární, konzumní literatury a bulváru*“²⁹ včetně literatury faktu. „*Konzumní literatura těží z popularity známých osobností (např. herců, z erotiky a sexu, a napětí a fantastiky)*.“³⁰ Ta je pak součástí tzv. masové kultury, která zasahuje společnost v současnosti velmi výrazným způsobem. Stejně tak masivně se po roce 2000 rozšiřuje přístup k internetu a možnosti této platformy zasáhnou i literární

---

²⁴ ŠIMEČEK, Zdeněk – TRÁVNÍČEK, Jiří. *Knihy kupovati...: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014, s. 986. ISBN 978-80-200-2404-6.

²⁵ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

²⁶ MACHALA, Lubomír (ed.). *Panorama české literatury (2) po roce 1989*. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-4818-9.

²⁷ Tamtéž, s. 83.

²⁸ Tamtéž, s. 55-56.

²⁹ LEHÁR, Jan et al. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. s. 920. ISBN 978-80-7106-963-8.

³⁰ Tamtéž, s. 923.

kulturu. Vznikaly různé literární servery pro prezentaci především amatérské tvorby. I časopisy a zprávy se přesouvaly na internet. „*Jak se ukázalo z tehdejší dobové diskuse mezi literárními kritiky, chyběla české literatuře jakási estetická a působivá výpověď o době, ve které lidé žijí.*“³¹ 90. léta v tomto případě vypovídala spíše o minulosti – kultura a trh se vypořádávaly s komunistickou érou: „*Východiskem ze společenské izolace i ze čtenářského nezájmu se měla stát nově pojatá angažovanost, obnovení kontaktu literatury a aktuálních společenských a politických témat a posílení kritičnosti postojů v literárních dílech vyjadřovaných.*“³² Internet vnesl do společnosti agendu, co je důležité a co aktuální. Přiblížil čtenáře s jejich každodenně prožívanou realitou.

---

³¹ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. s. 40. ISBN 978-80-200-2410-7.

³² Tamtéž, s. 42.

3 Nakladatelství a vydavatelství Theo

Nakladatelství Theo vydává kromě čistě literárních publikací i publikace odborné (společensko-vědné, výtvarné). Mimo jiné spolupracovalo také s městem Chrudim na jejich propagačních materiálech. Plány do budoucna nakladatelství Theo v současné době nemá. Sám Pavel Šmíd konstatuje, že vzhledem ke svému důchodovému věku neplánuje žádné konkrétní kroky a vydání nové knihy je nepravděpodobné.³³

Na poli literatury spolupracoval nakladatel Pavel Šmíd v mnoha případech s Pavlem Rajchmanem, který byl editorem tzv. *Sedmiček* (pro antologii v této práci kromě oficiálního názvu *7edm* používám i neoficiální názvy *Sedm* nebo *Sedmičky*). Pavel Rajchman si nechal vydat nakladatelstvím Theo také dvě knihy – *neanone* (2004) a *nebo* (2007). Jedná se o básnické sbírky. Sám autor je zařazuje do plánovaného triptychu. Ta třetí z nich *anoneano* zůstává nedokončená. Rajchman naposledy spolupracoval s nakladatelstvím Triáda a vznikla autorská sbírka *Jinak a jinak* (2015).

Nakladatelství se mimo jiné řídí *Zákonem č. 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích*, s aktuálním zněním od července 2017³⁴. Zde je nakladatel uváděn jako „vydavatel neperiodických publikací“.³⁵ Nicméně české právo z dalších zákonů pojem *nakladatel* zná a pracuje s ním. Naproti tomu vydavatel se řídí *Zákonem č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů* (tzv. tiskový zákon), s aktuálním zněním od července 2017³⁶. Jinak řečeno: běžně se v českém prostředí v literární vědě užívá pojmu „nakladatel“ pro toho, kdo vydává neperiodické publikace (zpravidla knihy), zatímco „vydavatelem“ je označován ten, kdo vydává periodické publikace, tiskoviny. Řečí zákona se periodickým tiskem rozumí: „*noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce.*“³⁷ A naopak neperiodické publikace jsou „*rozmmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl určené k veřejnému šíření, které jsou vydávány jednorázově,*

---

³³ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

³⁴ Právní předpisy a opatření obecné povahy MKČR. [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.mkcr.cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy-1114.html>>

³⁵ WOLL, Thomas. *Rukověť nakladatele: řemeslo, věda, umění*. Praha: Signeta, 2002. s. 32. ISBN 80-902608-4-5.

³⁶ Právní předpisy a opatření obecné povahy MKČR. [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.mkcr.cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy-1114.html>>

³⁷ Zákon č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů. [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-37>>.

popřípadě nejvýše jednou ročně anebo po částech i častěji, tvoří-li obsahově jeden celek.“³⁸ Na audiovizuální díla se zákon nevztahuje (v produkci Thea se to týká příspěvku *Černobílí hrdinové* Petra Váši v *Sedmičkách* z roku 2007 – audio a video nahrané na CD nosiči, další vizuál v knize). Přestože se tato práce věnuje především nakladatelské části Theo, hlavní pozornost byla v redakci věnována časopisu *Welcome to the Heart of Europe* (viz podkapitola *Časopis Welcome to the Heart of Europe*).

Přesně se nakladatelství jmenuje *Pavel Šmíd – Theo*. Protože Pavel Šmíd je fyzická osoba, musí mít v názvu živnosti své jméno. Dozvěděl se to až v roce 2018, když psal do registru Ministerstva kultury. Napsali mu, že v knížce je uvedeno „vydalo *Nakladatelství Theo*“, ale že tam musí být správně „vydalo *Nakladatelství Pavel Šmíd – Theo*“.

Pojmenování nakladatelství vysvětluje jako inspiraci bratrem proslulého malíře Vincenta van Gogha: „*Název Theo je taková reminiscence na bratra Vincenta van Gogha, který finančně pomáhal svému bratrovi realizovat jeho tvorbu. Přišlo mi, a nakonec se mi to i potvrdilo, že nakladatelství musí autorům vyjít vstříc a pomoci jim k tomu, aby mohli vůbec ty věci vydat. Navíc třeba v té Sedmičce jsou autoři, kteří do té doby vydali třeba jednu, dvě věci a nikdo o nich nevěděl.*“³⁹ Šmíd tedy uvažuje o své živnosti jako o službě literatuře – nacházet nové autory, aby se literární pole rozrostlo, a nejlépe o kvalitní literaturu.

3.1 Pavel Šmíd

Pavel Šmíd, nakladatel a vydavatel Theo, se už od společensko-politických změn na konci 20. století věnuje novinářské práci, přestože má učitelské vzdělání. Věnovat se psaní textů chtěl již od dětství a bylo pro něj „*zcela přirozené se se změnou politického systému věnovat novinářině*“.⁴⁰ Konkrétně studoval v 70. letech na Pedagogické fakultě v Hradci Králové obor tělovýchova a vychovatelství se zaměřením na mimoškolní výchovu. V roce 1976 byl vyloučen z politických důvodů, a to pouze pár dní před státními závěrečnými zkouškami: „*Měl jsem svůj jasný názor na okupaci z roku 68, na Jana Palacha, nebyl jsem ani v SSM (Svaz socialistické mládeže – pozn. autorky).*“⁴¹ Měl také mnoho přátel mezi umělci. Nejblíže měl k básníku Petru Kabešovi, mimo jiné signatáři Charty 77: „*Z pardubického regionu tu byl Kabeš, Gruša nebo Miloš Vodička. Pak tu byli výtvarníci – Josef Procházka, Bedřich Novotný, Alva Hajn, Jiří*

---

³⁸ Zákon č. 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích. [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-46/zneni-20170701>>.

³⁹ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Tamtéž.

Lacina, Stanislav Malý. *Všichni se pohybovali na hraně disentu.*⁴² Ke všemu psal ještě texty v duchu Beatníků: „*Když jsem studoval, byla má tvorba taková ‚mělká‘ v té politice. Nic vyhraněného, ale mělo to jisté narážky. V momentě, kdy mě vyhodili, tak mě i osvobodili – od jakékoliv zodpovědnosti vůči studiu, sobě, státu – zbývala mi odpovědnost k rodině apod.*“⁴³ Od tohoto „osvobození“ se více angažoval ve společensko-politických změnách. Na konci 80. let se stal členem hnutí HOS (Hnutí za občanskou svobodu). Podepsal *Několik vět*, manifest za propuštění Václava Havla. Celý Palachův týden prožíval přímo v Praze. Přestal chodit k volbám.

Vystřídal několik profesí od pracovníka drah, přes pomocného dělníka až po čerpače vody. „*Od poloviny 80. let jsem se už věnoval psaní a muzice. Ale ne tak naplno jako potom se změnou režimu. V Hradci Králové mě po revoluci nechali dostudovat, dali mě slavnostní titul magistra.*“⁴⁴ Kromě práce pro *Bednu* opisoval Pavel Šmíd Kabešovy texty (roku 1985 samizdatově vydal jeho sbírku *Pěší věc*). Šmíd výjimečně publikoval v *Obsahu* a v příloze exilových *Listů – Čtení na léto.*⁴⁵

Pavel Šmíd od dětství fotografoval. Časem se tomuto uměleckému odvětví začal věnovat profesně. Fotil mimo jiné v Chile nebo New Yorku. Z domácího prostředí dlouhodobě fotil industriální budovy v Ostravě: „*Část prostředků jsem vždy věnoval na své cesty po světě a dělal takový humanistický report z různých zemí.*“⁴⁶

Zpočátku se Šmíd jako vydavatel orientoval na tzv. junk-mailové noviny (noviny zdarma s reklamou). Jmenovaly se *Regional* a dávaly se do každé schránky, stejně jako městské zpravodaje nebo obyčejné letáky. Pavel Šmíd v *Regionalu* spol. s r.o. měl podíl menšinový – pouze 25 %. Jeho společník Pavel Šklíba měl „zbylých“ 75 %⁴⁷: „*Dostal jsem se nákladem až někam na čtvrt milionu výtisků, což byl poměrně velmi slušný příjem. Jenomže jsem měl společníka, většinového, který se pak rozhodl, že se mnou nebude dál pokračovat. [...]* Takže

---

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ PŘIBÁŇ, Michal – BURGET Eduard – HOLEČKOVÁ Marta Edith, et al. *Český literární samizdat 1949-1989: edice, časopisy, sborníky*. Praha: Academia, 2018. s. 115. ISBN 978-80-200-2903-4.

⁴⁶ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁴⁷ Úplný výpis z obchodního rejstříku " R E G I O N A L " spol. s r. o. v likvidaci, C 2161 vedená u Krajského soudu v Hradci Králové. [online]. Veřejný rejstřík a Sbírka listin [cit. 2020-08-16] URL: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=98618&typ=UPLNY>>

udělal valnou hromadu, na které mě zbavil podílnictví – to je úsměvný příběh... Ale Heart of Europe mi zůstalo a jemu zůstal Regional, který asi po roce padl.“⁴⁸

Souběžně s tímto projektem vzniklo nakladatelství a vydavatelství Theo. Na základě práce na *Regionalu* byl Šmíd vyzván Ministerstvem zahraničních věcí, aby se zúčastnil konkurzu na časopis o České republice, který nakonec s Milanem Nedvědem (grafikem) vyhráli: „*Vůbec jsem to nečekal, protože prostě Pardubice... vysvětlím: tehdy byly osloveny i velmi významná nakladatelství typu Albatros. Ale zároveň v tu dobu byli na MZV dva nebo tři lidi od Tigrida ze Svědectví. Marek Skolil s Vítkem Kurfürstem a Lucií Pilipovou už tehdy věděli, že Česká republika není jenom Praha. Hlavně Tigrid věděl, že to je úplně stejné jako ve Francii. Kdo není z Paříže, nemusí neznámenat nic. Rozhodili proto konkurzní síť i do měst, jako byly Pardubice.*“⁴⁹ Úspěch přičítá tomu, že jako jediní nejenže představili konkrétní návrh, ale na vlastní náklady ho zrealizovali. Sestavili celé první číslo – „*absolutní podobu časopisu*“.⁵⁰ První číslo vyšlo v roce 1994 u příležitosti návštěvy amerického prezidenta Billa Clintona v Praze. Celé první číslo bylo věnováno právě Clintonovi. Ministerstvo zaujala mimo jiné zkušenost s reklamou: „*Jakmile máte reklamu, zlevní se vám to jako zadavateli.*“⁵¹ První dvě nebo tři čísla *Heartu* vydával ještě *Regional*, pak už ale přišel Šmíd do styku s MZV a nasměroval je na svoje nakladatelství.⁵²

3.2 Časopis *Welcome to the Heart of Europe*

V krátkosti se zastavím u vydavatelské části Theo, přestože se má práce věnovat především Theu jako nakladatelství. Hlavním důvodem, proč tak činím, je důležitost ekonomického příjmu z časopisu. Nebýt projektu *Welcome to The Heart of Europe* (*Vítejte v Srdci Evropy*), nemohly by vznikat knihy v nakladatelské části. *Heart* nebo také *Srdce Evropy* bylo oficiální revue státu České republiky, které bylo určeno pro zahraniční čtenáře. Časopis vycházel od roku 1994 do roku 2010 pravidelně (nejprve čtyřikrát ročně a potom šestkrát ročně jako dvouměsíčník) v pěti jazykových mutacích. Kromě angličtiny ještě německy, francouzsky, španělsky a rusky. Zakázku zadalo konkrétně Ministerstvo zahraničních věcí ČR, které revue

---

⁴⁸ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Tamtéž.

rozesílalo „převážně do zahraničí na česká velvyslanectví a konzulární úřady ve 120 zemích světa.“⁵³

Pavel Šmíd tvrdí, že při vydávání revue se téměř nesetkal se snahou o cenzuru ze strany státu. Přisuzuje to tomu, že byl časopis zaměřen na zahraniční čtenáře a více se věnoval historii, umění a společnosti. Přestože se kritice tehdejší politiky vyhýbali, některá ekonomicko-politická témata jako např. migrace nebo národnostní menšiny se do revue dostala. Vždy však „článek spíše konstatoval stav věci“. Součástí byla také speciální čísla, věnující se například Evropské unii, organizaci UNESCO či historické Bohemia picta.⁵⁴

Šéfredaktor revue byl Pavel Šmíd: „V rámci revue tu byla redakční rada, ve které byli zástupci Ministerstva zahraničních věcí ČR (Vít Kurfürst, Marek Skolil, Monika Pajerová), prezidentské kanceláře (v době prezidentování Václava Havla – Pavel Fischer a Martin Krafl) a čelní odborníci z mnoha oblastí jako například fotograf Tono Stano, bývalý ředitel NG Milan Knížák, novinářka Libuše Bautzová, fotograf Jan Šilpoch, historik Petr Vágner, politolog a diplomat Pavel Fischer a další.“⁵⁵ Mnoho článků vznikalo od specialistů na určité téma – jak stálých externistů, tak pomocí jednorázové spolupráce. Překlady zajišťovali akademici z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Časopis nechal Pavel Šmíd tisknout ve Východočeské tiskárně Pardubice, protože od nich přišla nejlepší nabídka.⁵⁶

„V roce 2010 končí časopis Heart of Europe, a tím pádem pro mě končí i finanční zdroj.“⁵⁷ Pavel Šmíd usuzuje, že to mohlo souviset s celosvětovou finanční krizí, a připouští, že se chtěl stát již více soustředěn na internetovou propagaci České republiky. Toto dokládá třeba výroční zpráva MZV z roku 2007: „V průběhu roku 2007 se součástí zahraniční internetové prezentace ČR staly i webové stránky s elektronickou verzí časopisu Welcome to the Heart of Europe. [...] Z iniciativy MZV jsou na webových stránkách www.theo.cz od roku 2007 archivovány v pdf formátu již vydaná čísla časopisu zpětně do roku 2003. Zastupitelské úřady a další zájemci tak získali přístup k již nedostupným tištěným vydáním časopisu.“⁵⁸ Došlo

---

⁵³ VYSYPAL, Ondřej. *Vítejte v srdci Evropy: charakteristika revue České republiky se zaměřením na její grafickou podobu*. Pardubice, 2001. s. 25. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Šmíd.

⁵⁴ Tamtéž, s. 47.

⁵⁵ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ *Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2007 do prosince 2007* [online]. Praha: MZV ČR v edičním oddělení ÚMV, 2008, s. 350 [cit. 2020-09-07]. ISBN 9788086345673. URL: <<https://books.google.cz/books?id=ufBVAQAQAQBAJ&pg=PA350&lpg=PA350&#v=onepage&q&f=false>>

k uveřejňování časopisu na internet – a jak víme z úvodní kapitoly, nové technologie zasáhly významnou měrou i celou literární kulturu.

Časopis a jeho zaměření analyzoval Ondřej Vysypal z FF Univerzity Palackého v Olomouci: „*Obsah periodika je koncipován jako obraz nového českého státu v politice, hospodářství, ekonomice, vědě, společenském a kulturním vývoji, rámovaný přírodními krásami a bohatstvím země [...] Články v revue jsou často objevené a překvapující do té míry, že bývají mnohdy přejímány českými médii a předkládány širším vrstvám domácího publika – at' již v tištěné, mluvené či televizní formě.*“⁵⁹ Bakalářskou práci zde uvádím z důvodu nedostatku sekundárních zdrojů o nakladatelství. Nutno podotknout, že práci vedl Pavel Šmíd (nejedná se o jmenovce).

---

⁵⁹ VYSYPAL, Ondřej. *Vítejte v srdci Evropy: charakteristika revue České republiky se zaměřením na její grafickou podobu*. Pardubice, 2001. s. 43-44. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Šmíd.

4 Redakční práce a specifika malého nakladatelství

Zde se uplatňuje „koloběh“ nakladatelství: autor vytvoří dílo, to nabídne nakladatelství, kde se shlukuje množství oborů, které dále o dílo pečují, a rozhoduje se, jestli a za jakých podmínek půjde ke čtenáři. Mezi nakladatelstvím a čtenářem ještě stojí distributor a knihkupec. Toto schéma vychází ze základního modelu literární komunikace autor-dílo-čtenář. V kontextu knižního trhu se schéma většinou upravuje na autor-nakladatelství-čtenář.⁶⁰ Tyto struktury platí i pro tzv. malé nakladatele. V menších nakladatelstvích se však může několika úseky zabývat jeden člověk nebo se nakladatelský kolektiv zmenší na minimum: „*V malých (tzv. nekamenných nakladatelstvích) se ediční politika příliš nepěstuje, ovšem existují i výjimky. Tam se může uplatit i externí redaktor s dobrými nápady při akvizici titulů.*“⁶¹ V případě nakladatelství Theo to byli dva až tři lidé, proto je redakční práce specifická, založena spíše na blízkém vztahu těchto osob.

4.1 Redaktor a redakce nakladatelství Theo

Standardní náplň práce interního nakladatelského redaktora lze rozdělit na dva okruhy. První z nich je koncepční. Tam patří tzv. akvizice, vyhledávání a získávání nových titulů, dále ediční projekty a jejich realizace. Druhý okruh se zabývá prací s textem.⁶² Redaktor by měl mít zkrátka základní znalost ve všech oborech, které se knihy dotýkají (včetně grafiky nebo překladatelství), aby nad nimi měl současně dohled – mohl provést kontrolu odvedené práce. Protože ve výsledku je to právě redaktor, který nese odpovědnost za výslednou podobou knihy.⁶³ Redaktorský post v nakladatelství Theo zastupoval zároveň jeho majitel, zakladatel Pavel Šmíd.

Nakladatelství svůj „vkus“ prezentuje v edičním plánu a má několik možností, jak ho sestavit: „*Jedná se o rukopisy spolehlivých autorů, kmenových autorů nakladatelství. Dále rukopisy, o nichž se redakce dozví od svých externích spolupracovníků. Může přeložit knihu vydanou v zahraničí. Jen velmi malou část produkce tvoří knihy mající původ v tzv. nevyžádaných rukopisech, tj. rukopisech, které do redakce zašle neznámý nový.*“⁶⁴ Právě svým vkusem se podle svých slov řídil Pavel Rajchman při výběru autorů do antologií. Pavel Šmíd

---

⁶⁰ Vycházím z grafu Vladimíra Pistoria: PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram, 2019, s. 126. ISBN 978-807-5790-590.

⁶¹ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 15. ISBN 9788086818832.

⁶² Tamtéž, s. 14.

⁶³ Tamtéž, s. 18.

⁶⁴ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram, 2019, s. 92. ISBN 978-807-5790-590. upraveno

při výběru publikovaných titulů dal zejména na osobní vazby s autory: „*Posouzení rukopisu je bezesporu subjektivní, redaktori či lektori se řídí svým vkusem a svými kritérii. Jinak to ale nejde a právě určitý literární a odborný názor je charakteristickým znakem každého nakladatelství.*“⁶⁵

Veškerá produkce vznikala ve spolupráci redakce ve složení: Pavel Šmíd, Monika Harbichová, Milan Panoch, grafik Karel Nedvěd a externí editor Pavel Rajchman. Spolupráci na překladech poskytovala Masarykova univerzita v Brně a v dalších aktivitách spojených s vydáváním (korektury apod.) řada externích spolupracovníků. Milan Panoch a Monika Harbichová spolupracovali na všech aktivitách redakce jako – slovy Šmída – „*takové to třetí a čtvrté oko*“.⁶⁶

Literární část nakladatelství byla hodně založená na Šmídově osobní angažovanosti a spolupráce jeho přátel, jako tomu bylo třeba v případě Pavla Rajchmana a *Sedmiček*: „*Pavel musel ,vybojovat‘ materiály od lidí, které k tomu vyzval. Ty se musely přečíst, zhodnotit a tak dále. Všechno jsme dělali ve dvou. Podíl práce na Sedmičkách je tak 70 % Pavlu Rajchmanovi (výběr, přečtení, posouzení). A těch zbylých 30 % mně. Jeho práce by se dala přirovnat k pracovní náplni nakladatelského redaktora či editora. Já jsem to po něm přečetl a buď jsem mu to odsouhlasil, nebo neodsouhlasil.*“⁶⁷

4.2 Ediční politika Theo

Zejména Halada ve svých odborných pracích klade důraz na ediční profilaci nakladatelství: „*Ediční činnost, výběr autorů, témat, je podroben přísnému výběru, selekci a plní předem stanovený ideový nakladatelský záměr*“⁶⁸ První literární projekt (větší celek) nakladatelství Theo vznikl s přáteli Šmída Pavlem Rajchmanem a Jaroslavem Jebavým. Jednalo se o Rajchmanovu sbírku básní *neanone* z roku 2004⁶⁹. Zrodila se tím edice *Outside3*. Jaroslav Jebavý knihu ilustroval a provedl grafickou úpravu. Znal se Šmídem a Rajchmanem přes undergroundový okruh umělců z Pardubicka. V březnu roku 2017 pořádala Galerie města

---

⁶⁵ Tamtéž, s. 94.

⁶⁶ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Univerzita Karlova, 1993. s. 39. ISBN 8070667672.

⁶⁹ RAJCHMAN, Pavel. *Neanone*. Pardubice: Theo, 2004. ISBN 80-239-2533-4.

Pardubic (GAMPA) výstavu kruhových prací Jebavého *Nic než kruhy* (kruhy jsou pro celé dílo tohoto výtvarníka signifikantní). Obrazy doprovázely básně Pavla Rajchmana.⁷⁰

Další ediční kroky vedly právě k edici *Braq*, ve které vyšlo všech sedm antologií *7edm* (první v roce 2005). Bez zařazení do konkrétní edice vyšly výtvarné katalogy a vzpomínky umělců Lud'ka Vojtěchovského, Alvy Hajna a Bedřicha Novotného. S těmito umělci se znal Šmíd opět ze světa undergroundu. Nejvýrazněji se nakladatelství profiluje právě v oblastech poezie a výtvarného umění, popřípadě fotografií. V tomto by se mohlo porovnat například s nakladatelstvím Torst, které „vybudovalo svůj stabilizační program na vydávání edice monografií českých fotografů.“⁷¹ Při vydávání výtvarného umění se však Theo drží pardubického regionu. V oblasti poezie, případně prózy, je paleta okruhu autorů širší.

4.2.1 Regionální projevy a projevy středoevropanství

Tato podkapitola se snaží alespoň částečně nahradit zkoumání nakladatelství Theo v pardubické kultuře. Do kontextu regionální kultury zařazuje nakladatelství Theo v souvislosti s vydáním antologií *7edm* Lukáš Vavrečka v časopisecké studii *Pavouci v klobouku*⁷². Řadí je tak mimo jiné vedle každoročně vydávaných antologií Střediska východočeských spisovatelů.

Již v první části bakalářské práce jsem mluvila o blízkosti k umělecké skupině Starý psi, kteří se významně podíleli a někteří ještě podílí na vytváření pardubické kultury. Dále Theo vydávalo před revolucí již zmíněný regionální časopis *Bedna*. Pavel Šmíd se podílel jako kurátor na několika výstavách v pardubických galeriích. Křest na první Sedmičky probíhal v Galerii Mázhaus v Pardubicích 7. 7. 2005 u příležitosti vernisáže Františka Kyncla, který za minulého režimu emigroval do Západního Německa.

Domnívám se, že vedle projevů regionálních lze v publikační tvorbě nakladatelství vyzorovat tendence středoevropské. Kontakty s Václavem Havlem, a hlavně vydání výběru jeho projevů, kde řadí Českou republiku kulturně jasně ke Střední Evropě, dále směřování a cíl časopisu *Heart of Europe*. V *Sedmičkách* se objevuje autorka ze Slovenska, Alice Bartková. Theo vydává publikace i vícejazyčně (například *Masky*, *Bedřich Novotný*, výbor z projevů NATO).

---

⁷⁰ VOSTÁREK, Josef. Výstava Nic než kruhy. In: ČTK – fotobanka. [online]. [cit. 2020-09-13]. URL: <<http://multimedia.ctk.cz/foto/document/34237730/4>>.

⁷¹ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram, 2019. s. 139. ISBN 978-807-5790-590.

⁷² VAVREČKA, Lukáš. Pavouci v kloboucích. In: *Host*, 33, 2017, č. 6, s. 35. ISSN 1211-9938.

4.3 Strategie nakladatelství Theo

„Základní strategií každého nakladatelství je nepřetržité hledání, udržování a rozšiřování vlastního místa na trhu [...] vymezeného specifickým žánrem a způsobem distribuce.“⁷³ Theo se zpočátku se orientovalo spíše na odborné publikace, literární projekty přišly až později s Pavlem Rajchmanem od roku 2004. Do té doby spíše odborné publikace.

Pavel Šmíd při vydávání knižních titulů nepředpokládal, že by dostal nějaké peníze zpátky. V minulosti však zakládal svou strategii na vydávání již zmíněného časopisu *Welcome to the Heart of Europe*.⁷⁴ Nad porovnáním své strategie s ostatními nakladateli z českého prostředí dlouho váhal, nakonec přece jen zmínil nakladatelství Torst: „*Torst mi byl takový blízký. Ale spíš jako člověk – Viktor Stoilov. Dávali mnohem větší prostor literatuře, oproti mému nakladatelství, které tu váhu muselo většinou věnovat časopisu. Knihy pro mě byly nadstandard a radost [...] Moje nakladatelství se navíc nikdy literárně nerozvinulo do té míry jako např. Torst, protože jsem to tak ani nechtěl.*“⁷⁵

Nakladatelství podle Šmída v roce 2019 stále žilo. Už vydává ale jen tituly, které si někdo může zaplatit nebo to někdo zaplatí autorovi. Princip ukázal na příkladu vydání knihy *Chemička, má láska: „Vašek Žďárský, českobratrský farář, který pracoval za komunistů v pardubickém Semtíně, má Parkinsona. Společnost Parkinson se rozhodla, že mu zaplatí náklady. Já už nic nefinancuji – tady se rozhodl autor a pokryl náklady. Já už nemůžu, protože mám penzi. Akorát dám ISBN a dám svou zkušenost.*“⁷⁶

4.4 Marketing a propagace

Úspěšnost knihy zajišťuje v současné době také dostatečná propagace titulu a celkový marketing nakladatelství: „*Úspěšná kniha se rozprodá v takovém počtu, že se vrátí náklady na její vydání a navíc přinese zisk. Aby se bilance tomuto stavu co nejvíce blížila, je nutné uvést titul ve známost, zajistit mu propagaci a reklamu. [...] Aktivní musí být nakladatelství.*“⁷⁷ Za propagaci Šmíd považuje s mírnou nadsázkou svou práci na časopise *Heart of Europe*. Poté přiznává, že pokud autor publikovaný v *Sedmičkách* vyhrál nějakou literární cenu, tak to tam

---

⁷³ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram, 2019. s. 138. ISBN 978-807-5790-590

⁷⁴ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 106. ISBN 9788086818832.

zmínili: „*Byl to nejspíš náš jediný marketing.*“⁷⁸ K tomu poznámka – v době publikování nebyl např. Jan Balabán nositelem ceny Magnesia Litera a Petr Hruška nositelem Státní ceny za literaturu. Jinak žádné finanční prostředky do reklamy (minimálně co se týče *Sedmiček*) nedával. Propagační materiály nakladatelství Theo ale vznikly. Konkrétně šlo o kšiltovky. Vyprodukovaly se pouze v takovém počtu, které se daly rozdat při osobním setkání s autory a jejich rodinami – to samé se dá říct i o výtiscích, které nakladatel daroval lidem, u kterých byl rád, že je dostanou do ruky, např. Pavel Šrut.⁷⁹

4.5 Distribuce a náklad

Většina nakladatelů se obrací na zavedenou distribuční firmu, která dokáže zajistit kompletní servis pro prodeje titulu.⁸⁰ Stejnou cestu zvolil společně s prvním literárním projektem i Pavel Šmíd. Jeho knihy se distribuují přes firmu Kosmas, jednoho z největších distributorů v České republice. Mezi další takové patří Euromedia Group, Albatros Media a Pemic – mají dokonce vlastní internetové stránky, přes které knihkupci objednávají jednotlivé tituly (nejedná se o klasický e-shop).⁸¹ „*Řada malých nakladatelů však vkládá naděje do zprovoznění distribuce fungující výhradně prostřednictvím internetu.*“⁸² Pavel Šmíd o produkci šířené čistě internetem neuvažoval: „*Moje generace má k internetu více méně odtažitý vztah. Jinak na internetu komunikují naplno.*“⁸³ Dát knihu do rukou distribuční sítě přináší nakladateli několik výhod – nemusí se starat o skladování, prodej, zajištění publicity, telemarketing nebo nemusí vymýšlet speciální prodejní akce.⁸⁴ Ovšem za tuto širokou škálu služeb požaduje distributor poplatky, které pro malé nakladatele často představují nepřekonatelnou překážku – u distributorů zpravidla činí tyto poplatky asi 35 % čistých tržeb.⁸⁵

*7edm vycházelo v nákladu po 700 kusech. „Dneska bych to označil za náklad hraniční. Není potřeba víc.“*⁸⁶ Rozebraný titul *Chemička, má láska* vyšel v nákladu 600 kusů, kniha *Jádro*

---

⁷⁸ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 106. ISBN 9788086818832.

⁸¹ Vycházím ze zkušenosti pracovníka v knihkupectví.

⁸² MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 106. ISBN 9788086818832.

⁸³ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁸⁴ WOLL, Thomas. *Rukověť nakladatele: řemeslo, věda, umění*. Praha: Signeta, 2002. s. 32-33. ISBN 80-902608-4-5.

⁸⁵ Tamtéž, s. 33.

⁸⁶ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

puďla v mrtvé kočce byla vydána v počtu 300 kusů. Z těchto příkladů vyplývá, že náklady beletristických titulů Theo se držely v průměru nebo těsně pod ním: „V roce 2002 činil průměrný náklad prozaického díla tuzemského autora asi 1000-1500 výtisků, sbírky poezie 500-800 [...] Za úspěšný se považuje náklad 5000 výtisků u beletrie a 7500 u literatury faktu.“⁸⁷

4.6 Grafika

Grafická úprava je jedna z prvních věcí, které si na knize všimneme. Upoutá naši pozornost. Theo se vyznačuje snahou zaujmout pomocí minimalismu. Barevné zpracování obálky zpravidla není pestrobarevné, používají se spíše tlumenější tóny, někdy je obálka dokonce jednobarevná, pouze se jménem titulu nebo jednoduchým symbolem (*Jádro puďla v mrtvé kočce*; *NATO, Evropa a bezpečnost demokracie*). V případě odborně výtvarných publikací se na obálkách také využívají fotografické reprodukce děl (*Alva Hajn: práce na papíře*; *Bedřich Novotný*). U samostatně vydané poezie Pavla Rajchmana (*neanone*; *nebo*) využívá nakladatelství výtvarné práce i uvnitř publikace a ve výsledku tím dodává literárnímu zpracování další rozměr (viz podkapitola *Pavel Rajchman – Nebo*). Ten popisuje Magincová obecně: „Základním pravidlem grafické úpravy je zprostředkovat čtenáři obsah, tedy text.“⁸⁸

---

⁸⁷ WOLL, Thomas. *Rukověť nakladatele: řemeslo, věda, umění*. Praha: Signeta, 2002. s. 46. ISBN 80-902608-4-5.

⁸⁸ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 55. ISBN 9788086818832.

5 Edice *Braq* – *Sedmičky*

Velkolepý projekt zahájilo nakladatelství 13 let po svém založení. Přestože o něm přemýšleli již dříve, až tehdy pro něj „*finančně uzrála doba*.“⁸⁹ Tímto projektem byla edice *Braq* (někdy také psáno s malým *b*), kam se zařadily postupně všechny díly *Sedmiček* z let 2005-2011. Nic dalšího v této edici nenalezneme. *7edm* patří mezi antologie, což je „*soubor děl nebo jejich částí jednoho nebo více autorů krásné, popř. odborné literatury, sestavený editorem podle zvoleného hlediska (personálního, tematického, žánrového, chronologického, teritoriálního aj.) a doplněný zpravidla doprovodným materiálem*.“⁹⁰ A ačkoliv *Sedmičky* nejsou jenom sbírky poezie, kritici ji někdy přiřazují k antologiím české poezie *Ryby katedrál* (2001)⁹¹ nebo *Pegasovo poučení* (2002)⁹² (viz kapitola *Recepce děl*). Možná proto, že *Sedmičky* sestavil básník – Pavel Rajchman: „*Můj podíl na Sedmičkách byl takový, že jsem vybíral autory. Pavel [Šmíd – pozn. autorky] nebyl nikdy proti, protože máme podobný pohled na literaturu*.“⁹³ V tomto ohledu se se Šmídem shodují: „*Rozhodoval zcela osobní pohled a přístup. To znamená, pokud se nám ta próza nebo poezie líbila, bylo nám jedno, jestli je to jeho prvotina nebo jestli má státní cenu za literaturu*.“⁹⁴

Protože se Rajchman mezitím pohyboval v literárním světě už naplno, přenechal mu Šmíd volnou ruku, měl k němu důvěru: „*Společně jsme se rozhodli, že se nebudeme řídit při výběru ničím jiným, než vlastním názorem a literárním vkusem. A pokud se nám to bude líbit, tak to otiskneme. I kdyby to měl být člověk absolutně bezejmenný. Nebo to naopak neotiskneme, i kdyby to byl člověk světově proslulý. Asi dvakrát nebo třikrát se stalo, že jsme museli odmítnout autory, kteří už byli v tu dobu na výšinách, a to měli ceny, jako je např. Magnesia Litera*.“⁹⁵

Nakladatel a editor měli již na počátku v úmyslu vydat v této edici antologii o sedmi dílech, vydávanou po dobu sedmi let. To znamená, že knihy vycházely postupně – jednou ročně

---

⁸⁹ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁹⁰ MATUŠÍK, Zdeněk. Antologie. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)*. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-08-15]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=KTD&ccl_term=wtr%3Dantologie>

⁹¹ STRADICKÝ ZE STRDIC, Odillo (ed.). *Ryby katedrál: antologie české poesie XX. století v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Brno: Petrov, 2001. ISBN 80-7227-116-4.

⁹² BÍLEK, Petr A. *Pegasovo poučení: antologie české poezie 1945-2000*. Praha: Paseka, 2002. ISBN 80-7185-466-2.

⁹³ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

⁹⁴ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

⁹⁵ Tamtéž.

jedna kniha. Takové předsevzetí představovalo v českém prostředí velké ambice a určitý závazek. Antologii nazvali *7edm*: „*Je to taková hra – nemá žádný reálný základ, prostě se nám líbilo udělat sedmičku a dopsat ji slovem.*“⁹⁶ Numericky zapsané číslo 7 má evokovat písmeno S, z čehož vznikne název *Sedm*. Název také určil datum vydání, a to vždy 7. července. Zrovna tak hraje číslo sedm roli v počtu autorů vydaných v každém svazku. Výjimku tvoří poslední sedmý díl z roku 2011, kde si editor Pavel Rajchman vytvořil vlastní tvůrčí okénko a provedl takovou experimentální „studii“ jednotlivých autorů (viz podkapitola *Pavel Rajchman – Padovan Sequence*). Ve výsledku proto není autorů 49, nýbrž právě 50. Žádný z autorů se v edici nevyskytl dvakrát. Hned v první *Sedmičce* z roku 2005 se objevuje i nakladatel Pavel Šmíd. Název edice *braq* je opět přesmyčka: „*Může se jednat o brak, ale brak to není.*“⁹⁷

Než se pustím do podrobnější analýzy, charakterizuji antologie obecně – co je příznačné pro každý díl – a analyzuji předmluvy. Způsob výběru textů vypadá následovně – z každého ročníku jsem vybrala jednoho zástupce a dbala na to, aby rozložení zhruba odpovídalo zastoupení autorů v jednotlivých sbírkách. Brala jsem ohled na pohlaví a věk tvůrců, literární druh a formu díla. Za hranicí systematického klíče je kritérium tzv. zavedenosti (pohyb autora v literárních kruzích, jeho proslulost, počet vydaných děl apod.). Ve velmi hrubých představách jsou dalšími kritérii literární žánry a regiony působení. Navíc jsem vybrala ještě dva texty – příspěvek Pavla Šmída jako nakladatele (2005) a *Padovan Sequence* od Pavla Rajchmana jakožto editora (2011). Pro jednotlivé svazky platí, že nemají deklarované určité téma. Pokud jsem pro svazky *jednotlivě* (toto zdůrazňuji) našla určité podobnosti (téma, původ autorů, žánr apod), zmiňuji to u daného ročníku. Stalo se to pouze v jednom případě, v posledním svazku z roku 2011. Samozřejmě, že u autorů bychom našli někdy podobnosti nebo rovnou shody, ale nedá se říct, že by to platilo pro všechny příspěvky ve svazku. A protože je výběr tak roztržštěný, věnuji se raději celkovému ideovému záměru. Ten zaznamenávám při popisu předmluv a z rozhovorů. Seznam všech publikovaných autorů lze najít v příloze⁹⁸, nebudu je proto rozepisovat u každého ročníku.

5.1 Vzhled a struktura *Sedmiček*

Na první pohled odděluje všech sedm dílů barevné zpracování. Od roku 2005 je to postupně béžová – žlutá – modrá – oranžová – zelená – hnědá – šedá. Fotografické dílo Ludřka

---

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Viz Příloha 1 – Seznam autorů ze *Sedmiček*

Vojtěchovského⁹⁹ na obálce si hraje se stíny předmětů tam zobrazených (budících dojem geometrických obrazců). Knihy mají brožovanou vazbu. Jejich rozsah se pohybuje od 137 stran (první díl z roku 2005) do 249 stran (rok 2009). Jejich podoba je jednotná – na obálce je pouze název antologie *7edm* a seznam autorů z daného dílu. Ve spodní části je umístěn název edice *Braq*. Jméno editora není vyobrazeno ani na žádném ze hřbetů knih – tam se opět objevuje pouze název edice, antologie a na rozdíl od obálky je zde i ročník. Od roku 2008 se na zadní straně vyskytuje přehled obálek a seznam autorů předešlých ročníků (výjimku pak tvoří poslední díl, kde jsou zpracována a také barevně odlišena všechna jména autorů – takže se tu poprvé na obálce objevuje i jméno Pavel Rajchman).

Na začátku všech svazků můžeme najít tiráž a obsah. Potom už následují předmluvy. Předmluva nikdy nechybí. Po nich následuje samotný výběr autorů. Každý autor zde má prostor, který může využít k poezii, próze nebo klidně obojímu, nebo dokonce může přispět experimentální formou literatury. Na myslí mám především Václava Kahudu s fotografickou sekvencí nebo Petra Vášu s audiovizuální tvorbou. Bez výjimky se u každého tvůrce vyskytuje medailon a fotografie. Pojem medailon vysvětluje *Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* jako „literární útvar kratšího rozsahu, esejistického nebo publicistického žánru, podávající základní údaje o životě určité významné osobnosti, je psán zpravidla k nějaké příležitosti.“¹⁰⁰ Co se týče zastoupení spisovatelů (nebo raději obecně umělců), jedná se o široké spektrum věkových a žánrových skupin. V každém díle je zastoupena alespoň jedna žena. V ročnících 2007 a 2010 se představují ženy dvě.

5.1.1 Předmluvy

Předmluvy pro pět dílů napsal Pavel Rajchman, pro roky 2008 a 2010 to byl Pavel Šmíd. V předmluvách se vždy vyskytuje část, která je poetická. Nejedná se pouze o prezentaci toho, co lze v knize najít, nebo o vyřčenou naději, že se čtenářům následující texty budou líbit. Tak hned v první *Sedmičce* Rajchman píše o tom, jak podle něho může spontánně vznikat poezie a próza: „Lze založit oheň, který nepopálí, je k nespáření a přitom hřeje, prosvětluje a odhaluje pouhým okem neviditelné [...] Věškeré teplo i zář je možné přijímat, ale i odmítnout, a to je bezprostřední, nejsvobodnější rozhodnutí.“¹⁰¹ Popisuje tím jakousi vášeň pro literaturu a jak ona sama může „zviditelňovat niterné“. Po tomto úvodu osvětluje záměr pro celé *Sedmičky* –

---

⁹⁹ S fotografem Luděkem Vojtěchovským spolupracovalo Theo na vydání jeho výtvarného katalogu k výstavě *Mezihra* rok před vydáním první *Sedmičky*.

¹⁰⁰ RICHTEROVÁ, Alena. Medailon. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-08-15]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002099&local_base=KTD>.

¹⁰¹ RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm*. Pardubice: Theo, 2005. *Braq*. s. 6. ISBN 80-23951-14-9.

jediným omezujícím východiskem by měla být kvalita textu. Další deklarace se týká výběru autorů: „*Naším záměrem je vydávat původní tvorbu současných autorů již relativně zavedených, ale i dosud neznámých [...] Rovněž se nevzdáváme úmyslu objevovat nové talenty či dohledávat zajímavé texty autorů zesnulých a pozapomenutých.*“¹⁰² Tyto myšlenky platí vlastně pro všechny svazky nebo pro edici jako celek.

Druhá předmluva se zaměřuje na čas a jeho dopady na člověka, na pomíjivost života. Autory popisuje jako individualisty, kteří „*odmítají ve své tvorbě průměrnost [...] Tito básníci a prozaici nejsou obtočeny kolektivními pocity, odmítají být v područí celku, neboť si chrání svou identitu, svobodu ducha a tedy i svým dílem hájí svobodu všech.*“¹⁰³ Přestože se jedná o předmluvu k druhému dílu, opět je myšlena pro všechny díly.

Ve třetí předmluvě většinu vlastní poetické části nahrazují úryvky statí Františka X. Šaldy a Jindřicha Chaloupeckého. Navíc Rajchman vybral část básně T. S. Eliota a dvě „*drobné reflexe ze svých deníkových záznamů*“.¹⁰⁴ Pomocí těchto ukázek opět zdůrazňuje pozici času jako věčně přítomného, poezii staví na úroveň něčeho vyššího, spíše vesmírného a vše obývajícího, ale přitom stále člověku blízkého. Za svými požadavky na literaturu si Rajchman stále stojí, vybrané autory zde však nazývá „*nekonvenční*“¹⁰⁵ a toto pojmenování by dnes již změnil na podle něho vhodnější „*nonkonformní*“.¹⁰⁶ Ve své čtvrté předmluvě z roku 2009 vyčítá aktérům na české literární scéně zájem o „*jednoduchost až banálnost tzv. čtivost*“¹⁰⁷ a komentuje aktuální tendence v literární kultuře s ohledem na tehdy probíhající ekonomickou krizi. V úplně posledním svazku s trochou nadsázky přiznává, že „*volba spisovatelů a básníků byla významně ovlivněna ,neúprosným pohledem ajzboňáka – na českou poezii a literaturu – z předního okna měřící drezíny‘ a bezpochyby přátelským souzněním s vydavatelem Pavlem Šmídem,*“¹⁰⁸ čímž nás vede k popisu svého autorského stylu, který se promítl v jeho editorství.

Šmíd je v předmluvách o něco skromnější – nedefinuje poezii tak ze široka. Ve sborníku z roku 2008 dokonce vybírá do přemluvy básně od Víta Janoty z dílu předešlého: „*Možná / že některé věci / dějí se jenom tak / bez hlubšího / skrytého smyslu*“¹⁰⁹. Nezapomíná opomenout,

---

¹⁰² RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2005. Braq. s. 6-7. ISBN 80-23951-14-9.

¹⁰³ RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2006. Braq. s. 6-7. ISBN 80-239-7367-3.

¹⁰⁴ RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2007. Braq. s. 6. ISBN 978-80-239-9635-7.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 6-7.

¹⁰⁶ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

¹⁰⁷ RAJCHMAN, Pavel, ed. *7edm.* Pardubice: Theo, 2009. Braq. s. 6. ISBN 978-80-904009-3-1.

¹⁰⁸ RAJCHMAN, Pavel, ed. *7edm.* Pardubice: Theo, 2011. Braq. s. 6. ISBN 978-80-904009-9-3.

¹⁰⁹ ŠMÍD, Pavel. Úvodem. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2008. Braq. s. 7. ISBN 978-80-904009-2-4.

podle čeho autory editoři vybírali: „*důraz na tvorbu výraznou, původní, podloženou talentem a kořeněnou bylinou literatury*“.¹¹⁰ Výraz *nekonvenční autoři* zde nepoužívá. Místo toho vybere širší záběr: „*od středu k okraji, od okraje ke středu*“.¹¹¹ Předmluva z roku 2010 je vzpomínkou na ten rok zesnulého Jana Balabána, který přispěl do úplně prvního sborníku *7edm.*

5.1.2 Medailony

Medailony nám dávají v několika větách povědomí o jméně či pseudonymu, datech narození (případně úmrtí), místech narození a pobytu (jsou-li známa), případně místo úmrtí autorů. Popisují pracovní zkušenosti, asi v polovině případech pak (ne)dokončená vzdělání. Nejrozsáhlejší informace většinou tvoří výčet děl jednotlivých autorů – pokud tedy je co vyjmenovávat. K medailonům jsou vždy připojeny fotografie jednotlivých autorů, zpravidla od Pavla Šmída – ten je vytvářel přímo pro tento projekt při osobním setkání ještě s Rajchmanem: „*Objížďeli jsme autory a on je fotografoval. Pavel [Šmíd – pozn. autorky] vytvářel neuvěřitelnou atmosféru, měl tvořivé nápady. Řekl: ‚pojedeme tam a tam‘, a jeli jsme tam.*“¹¹² U autorů již zemřelých, nezvěstných či v jiných speciálních případech byly fotografie pořízeny např. Soniou Pokornou nebo Janem Adamcem. Nejednalo se však o původní tvorbu pro nakladatelství, to rovněž platí pro fotografie, které pochází z osobního archivu spisovatelů.

5.2 2005: Radek Fridrich – *Kabinet doktora Bünauburga*

Text *Kabinet doktora Bünauburga* působí jako poezie, jelikož je dílo uspořádáno v krátkých „strofách“. Každá „báseň“ má „přírodovědný charakter“. Popisuje stručně základní informace o „živočichovi“. Co „verš“, to jednotlivá charakteristika. „Lyrický subjekt“ podporuje představitost zejména při popisu páření. Uvedené pojmy z oblasti poezie jsou v uvozovkách zcela účelně, aby vyjádřily, že se autor pohybuje na rozhraní poezie, prózy a výkladu. Objevují se také německy působící výrazy a někdy přímo německé. V autorské poznámce, která je zařazena na konec úseku věnovanému Fridrichovi, upozorňuje na to, že se původně jednalo o cyklus 31 oranžovo černých frotáží formátu A3 (v *Sedmičce* je nenalezneme), které vznikaly jako deník. Ze spontánního výtvarného projevu se až při tvoření názvů zrodila myšlenka, že „*bytost takto vytvořená by si zasloužila jakýsi kvazi přírodovědný popis.*“¹¹³

---

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

¹¹³ FRIDRICH, Pavel. *Kabinet doktora Bünauburga*. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2005. Braq. s. 111. ISBN 80-23951-14-9.

Radek Fridrich obecně ve své tvorbě uplatňuje němčinu, která posiluje „pravost“ textu, případně využívá míchání jazyků. Dokonce vydává knihy dvojjazyčně. Odkazuje k nutnosti vracet se k minulosti českého a německého obyvatelstva společně – má blízko k tématu pohraničních Sudet (zčásti německý rodinný původ). Často využívá v expresivně laděných básních v próze obrazy přírodních motivů a zvířat.¹¹⁴ V *Kabinetu doktora Bünauburga* obohacuje jazyk o smyšlené názvy živočichů a „odborné termíny“ s nimi spojené. Zvláštní pozornost je zde věnována páření.

5.3 2006: Petr Hrbáč – *Rozcupovat*

Příspěvek Petra Hrbáče se skládá ze čtyř povídek. Zpočátku v textu užívá uvolněný, přemýšlivý styl, kdy jako by se nic nemohlo stát a když stane, tak se to celkem snadno přejde, i v případě takové smrti: „*Po obědě si Stránský lehl a že si chvilku odpočine. Protože to běžně dělával, manželka se starala: ‚Není ti něco?‘ Odlehlo mu ucho: ‚A co by mi bylo? Běž. ‚A umřel. / Žena si oddechla. Tak teď bude dědit.*“¹¹⁵ Dějová linka sleduje v povídce *Rozcupovat* chlapce v hledání vlastní identity, řeší partnerství a intimitu, a přitom autor nemusí nutně použít vulgární výrazy. Zde se chvilkami předchozí nekonfliktnost vytratí právě proto, že se jedná o chlapce v pubertálním věku, stane se mu, že se „vytočí“. Z autorského stylu je příznačné vyjadřování emocí pomocí přírodních motivů. Celé se to line v hrabalovsko-nerudovském duchu, což se projeví nejvíce na poslední povídce *Odpoledne*, kde se Hrbáč hlásí k inspiraci reprodukcemi obrazů Vincenta van Gogha. Hrabala zmiňují právě kvůli nekonfliktnímu autorskému stylu. Nerudu jak kvůli stylu, tak i kvůli prostředí v *Povídkách malostranských*, kde má každá postava svůj specifický prostor, do kterého nemůže něco cizího. V básnických sbírkách Hrbáče tvoří dominantní prvky „setkání s rostlinami“, což se projevilo i v povídkách *Rozcupovat*. Dále Hrbáč obecně preferuje dětský svět před světem dospělých a návrat ke kořenům, kde ještě panuje řád.¹¹⁶

5.4 2007: Václav Kahuda – *Strašlivý myšáček*

Václav Kahuda přispěl do sborníku fotografickou sekvencí nazvanou *Strašlivý myšáček* a úvahou ve formě autorské poznámky, která je do jisté míry analýzou předcházejících fotografií. 18 černobílých snímků působí jako útržky z filmu – hned zpočátku se píše „*námět,*

---

¹¹⁴ ZIZLER, Jiří. Radek Fridrich: Erzherz. In FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014, s. 124-128. ISBN 978-80-200-2410-7.

¹¹⁵ HRBÁČ, Petr. *Rozcupovat*. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm.* Pardubice: Theo, 2006. Braq. s. 34. ISBN 80-239-7367-3.

¹¹⁶ MACHALA, Lubomír (ed.). *Panorama české literatury (2) po roce 1989*. Praha: Knižní klub, 2015. s. 96. ISBN 978-80-242-4818-9.

*scénář, režie – Václav Kahuda / kamera – Darina Alstnerová / hrají – Myšáček, Lahvička a Medvídek / vyrobil VIRUS zločinné spiknutí*¹¹⁷. Sledujeme postavu Myšáka (robustní postavu s maskou nejednoznačné zvířecí identity velikosti té karnevalové) v prostředí města. Nejdříve se pohybujeme uvnitř bytu – postupně zabírá objektiv celou místnost a poté přechází blíž k posteli, respektive pod postel. Myšáček doprovází Lahvička (průhledná skleněná láhev s nalepenými končetinami z provázku) a plastový Medvídek. Náhle vidíme detail kufru, který se nachází pod postelí – napsáno je na něm „svět“, na dalším snímku další kufr s nápisem „je“ a na dalších „krásnej; ale; neexistuje“. Poté se objektiv opět oddálí a my vidíme celou větu: „Svět je krásnej ale neexistuje.“ A vracíme se zpátky do místnosti k Myšákovi, který odchází vchodovými dveřmi do jasně osvětlené chodby. Myšák se prochází nočním městem, až se k nám otočí čelem a celá scenerie se přesune do horní části Václavského náměstí. V poslední části odjíždí Myšáček tramvají – kamera zůstává na místě, on se vzdaluje, až zmizí z tramvaje úplně. Následuje autorova poznámka – úvaha. „vír ve vodě mizící v černém odpadu vody; do sebe zavíjející prostor a čas; tíha těla, pád do nitra galaxie“¹¹⁸ to vše se u něj rovná „bludu materiálního světa“¹¹⁹, za který označuje „šedivé náboženství vody a peněz a zvířecího sobectví“¹²⁰. Autor kritizuje stav současné společnosti, její nastavení na materiální hodnoty – rozšířil by virus, aby v buňkách lidí vytvořil nový program. Mluví o problémech, které bychom dnes pojmenovali „fake news“ a uzavření se v sociální bublině, dále o náboženství. Zároveň vyjadřuje lítost k lidstvu. Naději vidí v lásce, při které dochází k „čemusi nezemskému“¹²¹, co prostupuje za hranice vnímání jednotlivce. Od sebe ne moc dobře odlišitelné části pojmenoval *Pomalý vír na hladině (i když vytáhne špunt); Velká galaxie v Andromedě; Strašlivý myšáček (ranní vize)*.

Příspěvek Václava Kahudy je prvním experimentálním pojetím literatury v edici. Kahuda je znám hlavně díky svým prozaickým textům a fotografování se nevěnuje: „*Když jsem Kahudu tehdy oslovil, už nic nepsal a věnoval se úplně jinému povolání. Přesto jsem ho tam chtěl mít, tak mi poslal tu fotografickou sekvenci. I to je podle mě literární projev*“¹²² říká Pavel Rajchman. Kahudovi romány *Proudy* (2001) a *Vír, tma a přítomnost* (2014) dělí 13 let pauzy. V analýze *Houštiny*, románu z roku 1999, popisuje Pavlína Krupová autorův styl takto:

---

¹¹⁷ KAHUDA, Václav. *Strašlivý myšáček*. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm*. Pardubice: Theo, 2007. Braq. s. 145. ISBN 978-80-239-9635-7.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 163.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Tamtéž, s. 164.

¹²² RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

„Reflexivní složka je dominantní i přes chronologickou lineárnost popisovaných dějů. Časovost je upozaděna ve prospěch reflexe prožívaných událostí. [...] Příhody, sny a fantasmagorie proplouvají vědomím bez logické posloupnosti.“¹²³ A také následovně: „Dekadentní vize jsou zachyceny básnickým a obrazným jazykem, pod povrchem vyvstávající skutečnosti lze tušit apokalyptické podloží – vědomí zmaru, zkaženosti, boje s všepohlcující nicotou blížícího se konce.“¹²⁴ Krupová vystihuje u Kahudy určitou „bezčasovost“ a beznaděj, které zaznamenáme i ve *Strašlivém myšáčkovi*, bez ohledu na autorovu poznámku. Trhliny v čase určitě souvisí i se zvoleným přístupem k literatuře ve formě fotografie, které jsou samy o sobě útržky.

5.5 2008: Jiří Hájíček – *Bay watch*

Jiří Hájíček přidal do sbírky povídky *Bay watch* (anglicky „pobřežní hlídka“) se sociální tematikou a silným topoiím vesnice, kterou protéká řeka. Próza je členěna na pět oddílů. V těch se skáče v čase. V první se žena vrací do místa, kde vyrůstala a strávila poté ještě velký kus života – zrovna pozitivní vztah k oblasti nemá, vše ji přijde spíše ošklivé. V druhé části se změní jak čas, tak i vypravěč. Ústřední postava ženy dosud vyprávěla v ich-formě, nyní se stane objektem pozorování vypravěče nezúčastněného. Třetí část se vrací z hlediska času a vypravěčského hlediska opět k části první a tak dále. V motivech vody, respektive řeky, vystihuje prostředí venkova, do kterého bylo zasaženo stavbou elektrárny s přehradou. Řeka je zde hybatelem událostí, mystickým osudem obyvatelstva. Povodně způsobené protrhnutím hráze udávají jednotlivé „proudy“ času. Ústřední postava je také často zachycena, jak pluje se svým otcem na oné řece. Někdy veslují po proudu, někdy stojí víceméně na místě, ale řeka je přirozeným „proudem“ odvádí.

Podobné téma se objevuje v Hájíčkově knize *Rybí krev* z roku 2012. V *Bay watch* najdeme označení „rybí krev“ ve spojitosti s přezdívkou strýce ústřední postavy. Ten se oběsí v důsledku stavby přehrady. Jednou z hlavních tematických oblastí, kterými se Jiří Hájíček ve své tvorbě zabývá, je proměna české (respektive jihočeské) vesnice a maloměsta v minulosti i současnosti. Další taková oblast zahrnuje stále hledání smyslu života, vlastní identity a způsobu, jak žít. Usiluje o to, aby jeho vyprávění (přestože je fikcí) mělo do jisté míry poznávací a dokumentační hodnotu. Snaží se o vykreslení soukromých dějin na pozadí velkých dějinných

---

¹²³ KRUPOVÁ, Pavlína. Václav Kahuda: Houština. In HRUŠKA, Petr et al. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. s. 509. ISBN 978-80-200-1630-0.

¹²⁴ Tamtéž, s. 511.

událostí. Mezi opakující se typ hlavní postavy patří outsider s melancholickým viděním světa a pocitem věčné nespokojenosti.¹²⁵

5.6 2009: Jana Orlová – *O má tvar diamantu*

Jana Orlová zde obraznost vztahuje k fyzickému projevu člověka. Tématem je mládí, hledání se a také nespokojenost s tímto stavem. Jedná se o lyrickou, většinou intimní, poezii, kterou pronáší ženský lyrický subjekt. Poslední část příspěvku je zakomponovaná do celku s názvem *Portréty*, kde se nachází básně *Ona I., II, III., IV.* Každá z nich představuje jednotlivou ženskou bytost, která reprezentuje jednotlivé fáze v životě ženy nebo lépe jednotlivé situace, do kterých se žena v průběhu života může dostat a musí k nim zaujmout postoj. Často jsou to situace ve společnosti obecně brány jako svízelné, psychicky i fyzicky složité: dospívání a menstruace, těhotenství, stáří apod.

Publikování v antologii *7edm* bylo pro ni poprvé, co byla její tvorba vydaná knižně. V minulosti přispívala do pardubického časopisu *Partonyma*. Později vydala básnické sbírky *Čichat oheň* (2012) a *Újedě* (2017) s podobnými motivy. S pardubickým prostředím spojená do roku 2015 i jako kurátorka galerie Art Space NOV, kde pracovala více jak rok. Mimo jiné vystudovala bakalářský program Historicko-literárních studií na Univerzitě v Pardubicích. Kromě literatury se věnuje performativnímu umění.¹²⁶

5.7 2010: Jitka N. Srbová – *Prahem proti mně; Ostřice; Před půlnocí*

Pohyb v prvním básnickém útvaru *Prahem proti mně* Jitky N. Srbové zde zajišťuje přírodní element, nejdříve je to podzimní vítr, potom chlad zimy, a jaro a léto v dešti. Na první pohled idylka končí něčím nepříjemným. Často se opakuje motiv domu, domova, z kterého je sice „nádherný výhled“, ale nějak do něj nemůže lyrický subjekt vkročit, respektive vydat se do okolní krajiny. Zato v druhé části *Ostřice* se situace mění a už si může dovolit luxus cestování, domov je vzdálený, ale užívá si (to platí i zobrazované partnerské vztahy). Možnosti bohatých konfrontuje s možnostmi chudých. Pro „výplň“ básní autorka používá opět počasí nebo přírodních motivů, tentokrát se zde nachází pouze jako nevýznamná okolnost. Mimochodem se zde objevuje motiv úst – mohou být otevřená, zavřená nebo klidně „zadrhnutá“. Srbová celkově používá jednoduchá nezabarvená jazyková vyjádření, což pro básníky v *Sedmičkách* není obvyklé. V poslední části *Před půlnocí* se svým tělem oproti

---

¹²⁵SLÁDEK, Ondřej. Jiří Hájiček: Selský baroko. In FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014, s. 474-482. ISBN 978-80-200-2410-7.

¹²⁶CV. [online] Jana Orlová – web autorky. [cit. 2020-09-13]. URL: <<http://www.janaorlova.cz/cv>>.

předchozímu celku není dostatečně spokojena (lyrický subjekt je zde žena): „*Mám navlečeno dvacet vrstev dýmu*“, svou krásu cítí uvnitř. V oblibě tu má motiv seschlého stébla – zestárla. Léta ubíhají a už nezbývá víc než doufat.

Ačkoliv se Srbová pohybovala v literární sféře už dlouho (časopisecky a prostřednictvím internetu), svůj debut *Někdo se loudá po psím* vydala až v roce 2011. Recenze na sbírku napsal v Hostu Petr Odehnal a přesně popisuje autorčin styl, který lze vysledovat i ve výše popisovaném příspěvku: „*Srbová pojmenovává svůj svět, svět kolem sebe. Čtenář se s ní koupe, natírá se krémem, poslouchá urvané děcko od sousedů, přemýšlí o vztazích, samotě, stárnutí, pozoruje měnící se kulisy času v proměnách ročního cyklu [...] Řada veršů a obrazů zaujme nápadem, přesností a přitom lehkostí (bývají také formulovány civilněji), silou, která nutí opakovat čtení.*“¹²⁷ Vyčítá ji však „artistnost“ – místy přílišnou chtěnou.

5.8 2011: Petr Kabeš – *(dvakrát ze slohy Tatry)*

Tento díl se jeví jako nejvíce profilován – na minulost, nostalgii. Rajchman do tohoto dílu zařadil i dílo, které je jediné psáno od začátku do konce jinak než česky. Tím jazykem je slovenština Slovenky Alice Bartkové. V literárním prostředí méně známé bratry Michala Čapka a Karla Jana Čapka a jejich texty našel Rajchman v archivech: „*Už od začátku jsem chtěl vydat některé autory posmrtně. Posmrtní lidé už se sami prosadit nemůžou, a proto jsem vyhrabal ty nejlepší texty v archivu Národního písemnictví (Literární archiv Památníku národního písemnictví LA PNP – pozn. autorky). [...] Oba Čapkové spáchali sebevraždu... byl jsem u jejich maminky, klepali se mi ruce. Pro mě silný zážitek.*“¹²⁸

Přestože je Petr Kabeš znám především svým básnickým dílem, v příspěvku ze *Sedmiček* nalezneme dva prozaické texty. Oba byly napsány v Tatrách v roce 1969. Pro publikování je připravila manželka Petra Kabeše – Anna Kareninová.¹²⁹ Texty jsou naprosto odlišné. První nás zavádí intertextuálně k Shakespeareově Hamletovi, respektive ke knize Richarda L. Sterna *John Gielgud režíruje Richarda Burtona v Hamletovi* (John Gielgud Directs Richard Burton in Hamlet: A Journal of Rehearsals), respektive k článku Břetislava Hodka o této knize z časopisu *Divadlo* z roku 1969. Jedná se o krátký příběh *Tak tohle je první věta...* o rodině Gielgudové, která navštíví blázeň. Tam potkají Ofélii, která se vášnivě zamiluje do každého, kdo jí je zrovna napadne (v původním dramatu nešťastně zamilovaná Ofélie také

¹²⁷ ODEHNAL, Petr. Poezie jako překážkový běh. In: *Host*, 27, 2011, č. 10, s. 71-72. ISSN 1211-9938.

¹²⁸ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

¹²⁹ KABEŠ, Petr. (dvakrát ze slohy Tatry...). In RAJCHMAN, Pavel, ed. *7edm*. Pardubice: Theo, 2011. Braq. s. 8-25. ISBN 978-80-904009-9-3.

„zešílí“). Úplně na začátku textu cituje Kabeš Hodka: „*Až do osmnáctého století se v Anglii chodilo do blázince tak, jak my chodíme do zoologické zahrady.*“¹³⁰ Kabeš prokládá příběh vlastními poznámkami – buď komentuje děj nebo popisuje, jak se mu nechce v psaní textu pokračovat. Anna Karenina vydala rukopis ineditně „při zachování zvláštností gramatických i transkripčních“, to znamená, že tyto poznámky mohly být časem Kabešem vymazány a v konečné verzi bychom je tak nemusely vůbec najít. Od Anglie 17. století se přesouvá k vybraným zajímavostem ze světa divadla (Hodkův článek) až k závěrečné části k tématu nevěry. V druhé části příspěvku *Už přes týden se nepohnul z místa* se dostáváme k hromadění jednoho obrazu k druhému. Motivy jsou sníh, domov, pěšina, opět sníh, slunce, stín... v proudu myšlenek podává čtenáři komplexní představu horské krajiny. Kabeš se již po raných sbírkách vyhranil jako autor „*stavějící svou poetiku na přesném odstiňování jazyka, nečekaném překrývání kontextů, hře s logikou a paradoxem [...] Celkové vyznění je silně podmíněno soustředěnou jazykovou, textovou a vůbec diskursivní hrou.*“¹³¹ V obou textech se nachází spousta podnětů, takový karneval mnohosti, kde moc zajímavých věcí drží pohromadě jen těsně za hranicemi s osobním vkusem.

5.9 Pavel Šmíd – *Pokoj s jedním oknem; Vernisáž* (2005)

V *Pokoji s jedním oknem*¹³² Šmíd popisuje sice stručně, zato významově objemně, v krátkých větách či souvětích, zařízení bytu, všedních výjevů i vjemů (např. jak voní jablona) a v neposlední řadě osoby: „*Hana a Viktor se měli rádi. Každých čtrnáct dní. Hádky, rvačka, popsany zdi:/Vrahu, vrahu, v r a h u.../Svině, svině, s v i n ě...*“¹³³ Autor zpočátku používá metodu, kdy se věnuje nejdříve celku a postupně se dopracuje k detailu. Tím hlavním se zde poté stává postava Bennyho a její psychologický rozbor pomocí vypravěče – spolubydlícího.

„*V první Sedmičce se můj text váže k Petru Kabešovi. Tenkrát jsem mu ještě stačil dát výtisk první Sedmičky a on dva dny nato zemřel... byl to můj velký přítel.*“¹³⁴ Vyjádřil se Šmíd ke svému textu. Přestože *Vernisáž*¹³⁵ a *Pokoj s jedním oknem* stojí vedle sebe, do značné míry se odlišují. Například melancholii střídá komičnost. Druhý prozaický text využívá mnohem více

¹³⁰Tamtéž, s. 10.

¹³¹ ŠTOLBA, Jan. Petr Kabeš: Cash. In FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. s. 81. ISBN 978-80-200-2410-7.

¹³² ŠMÍD, Pavel. *Pokoj s jedním oknem*. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm*. Pardubice: Theo, 2005. Braq. s. 61-68. ISBN 80-23951-14-9.

¹³³ Tamtéž, s. 64.

¹³⁴ ŠMÍD, Pavel. *Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo*. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

¹³⁵ ŠMÍD, Pavel. *Vernisáž*. In RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm*. Pardubice: Theo, 2005. Braq. s. 69-75. ISBN 80-23951-14-9.

přímé řeči, dochází tak ke slovní komunikaci mezi postavami, která se však zpravidla míjí účinku. V prvním textu je to naopak: komunikace probíhá beze slov, ale dochází k vzájemnému pochopení.

5.10 Pavel Rajchman – *Padovan Sequence* (2011)

Laicky bychom mohli nazvat Rajchmana „chameleonem“, neboť zde mísí prvky z tvorby dosavadních 49 autorů, přizpůsobuje svůj styl („barvu“) danému autorovi, přičemž si v tom zachovává svůj vlastní výraz. Každému autorovi věnuje přibližně stejnou pozornost (zpravidla jeden odstavec). Na formát A5 se mu zpravidla vejdu 3-4 autoři, největší prostor dává Ivanu Matouškovi, a to na půl strany. V porovnání s ostatními se nejedná o výraznou odchylku. Seřazení jsou autoři podle umístění ve sbírkách a jejich jména jsou vždy na počátku jim věnovaného odstavce zvýrazněná tučně.

V básních v próze zaznamenává tvůrčím způsobem výstup z textu autora uveřejněného v *Sedmičce* nebo vychází přímo z osobního zážitku s autorem. V řadě případů tak používá intertextuální přístup. Opakuje motivy nebo jazykové prostředky, které jsou autorům vlastní. Nejvýrazněji se to projevilo v příspěvku vztahující se k Petru Vášovi. Sice Rajchman neprováděl performativní umění, nenatočil video, nenatočil zvukovou stopu, nevytvořil ani kresby, ale použil onen grafický zápis „*ET SEPTIES FLEBILITER: A BB CCC DDDDDDD*“,¹³⁶ U Václava Kahudy také nepoužil jeho experimentální prostředek – fotografii. U něj se zaměřil na osobnost autora promítanou do jeho díla. Mluví o muži „na dně“. To je jiné pojetí, než jaké jsem psala v předchozí analýze – ten pocit „na dně“ nevztahuje na celé lidstvo nebo společnost, nýbrž na jedince: „*I hvězdy se stanou prosvítajícími švy na klenbě jeho lebky*.“¹³⁷

U Pavla Šmída promítá spíše jeho zážitky, nebo sem vstupují informace, které Rajchman ví díky blízkému styku s ním, a to vydání *Sedmiček*, situaci s časopisem, ale i finanční „vysátí“: „*Uvnitř nalezl psaní adresované Pavlu Šmídovi – Do vlastních rukou! Nedočkavě roztrhl obálku; vylétlo 7edm bankovek, hned na to se rozpadly na kousky o velikosti božího prstu [...] Vzápětí se papírky transformovaly do čtyřiceti devíti smrtelných andělů*.“¹³⁸

U Jiřího Hájička používá motivy přírody, ryb a nese to samé poselství – blízký vztah k domovu a to, že je třeba být obezřetný „z černého mraku v dálí“. U Jany Orlové píše v ženském rodě – důraz zde klade opět na nerozhodnost či změnu nálad, tím pádem na

---

¹³⁶ RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm*. Theo, 2011. Brač. s. 157. ISBN 978-80-904009-9-3.

¹³⁷ Tamtéž, s. 153.

¹³⁸ Tamtéž, s. 148.

nepředvídatelnost, naléhá na ostatní „*Mužové, pevně mě obejměte, jsem jediná a už nikdy opakovatelná. Dávejte však pozor, ať si své dlaně, pyje a rty nepícháte o ježky,*“¹³⁹ V příspěvku o Jitce N. Srbové vedou dialog dva lidé „on“ a „ona“ a konfrontují své názory na básně, básníky a básnění – mám vzato, že Rajchman v tomto případě vedl obdobnou debatu při setkání se Srbovou.

Rajchman tedy nevyužívá doslova a do písmene autorův rukopis, ale přejímá některé znaky, kterým přiřkládá nějakou důležitost. Název *Padovan Sequence* je ve skutečnosti termín používaný v matematice. Do jeho přesného vysvětlení se pouštět nebudu, co ale mohu konstatovat je, že v sobě obsahuje slovo sekvence – tedy návaznost. V tomto případě jde o Rajchmanovo přejímání původního, co je posléze obohaceno o nový kontext.

---

¹³⁹ Tamtéž, s. 157.

6 Vybrané publikace

Jelikož nakladatelství Theo nevydávalo pouze beletristickou tvorbu, pro větší přehlednost jsem všechny publikace rozřídila do jakýchsi kategorií daných podle míry vzdálenosti od beletrie a podle druhu odborné publikace. Antologie *7edm* je pro tuto práci stěžejní, takže té se věnuji v jiné kapitole a podrobněji. K tomuto kroku také přistupuji na základě neexistence většího počtu edic, v kterých by mohla být díla uspořádána.

Analýze je podrobena pouze část publikací, které jsou adekvátním zástupcem pro danou kategorii, to znamená, že jsou schopny zastoupit žánr ostatních titulů z kategorie. Jsem si vědoma ochuzení, které tímto způsobem nastane zejména v kategoriích prózy a poezie, nicméně stěžejním dílem je pro tuto práci antologie *7edm*, které dávám větší prostor v předchozí kapitole. Navíc autoři vydaných publikací z kategorie próza a poezie, které zde neanalyzuji, byly zveřejněny právě i v edici *Braq*.

6.1 Průvodce a informační publikace

Pro Pardubický magistrát vytvořilo nakladatelství na konci 90. let dvakrát informační brožurku. S chrudimskou radnicí spolupracoval Šmíd mimo jiné na propagačních materiálech. Potom také na encyklopedii města Chrudim jako jednotlivec, ne nakladatelství: „*Hledali člověka, který jim může posoudit kvalitu tisku apod. Mám tam také kontakty – je to vždy o jednotlivcích, o lidech.*“¹⁴⁰ Ke spolupráci vyzvala Šmída také pardubická univerzita: „*Připravoval jsem celý fotografický blok a dále, myslím, nějaký sborník i propagační materiály.*“¹⁴¹ Výstava fotografií zvětšenin z mikroskopu byla pořádána v březnu 2014 a jmenovala se ZVĚTŠENO, Pavel Šmíd byl jejím kurátorem. Původní nápad vzešel od Katedry biologických a biochemických věd Fakulty chemicko-technologické.¹⁴²

6.2 Odborné – společensko-vědné

Díky těmto publikacím se nakladatelství přiřadilo k proevropskému demokratickému pojetí. Níže uvedená publikace projevů Václava Havla (2002)¹⁴³ byla ten samý rok vydána

---

¹⁴⁰ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² WÁGNEROVÁ, Valerie. Výstava vědeckých fotografií ZVĚTŠENO odhaluje krásu nejrůznějších látek. In: *Univerzita Pardubice*, 21. 3. 2014 [online]. [cit. 2020-09-13]. URL: <<https://www.upce.cz/vystava-vedeckych-fotografii-zvetseno-odhaluje-krasu-nejruznejsich-latek>>

¹⁴³ HAVEL, Václav – DOBROVSKÝ, Luboš (ed.). *NATO, Evropa a bezpečnost demokracie: výběr z projevů, článků a rozhovorů 1990-2002*. Pardubice: Theo, 2002. ISBN 80-238-9512-5.

samostatně ještě anglickém jazyce¹⁴⁴. Vůči Číně se vymezuje nakladatelství vydáním publikace *Falun Gong: stručná historie pronásledování* (2007)¹⁴⁵. Kromě níže uvedené Dovolím si sem zařadit i publikaci ze zdravotní vědy *Předpoklady psychoterapie* (2005)¹⁴⁶ – jediná publikace vydaná nakladatelstvím Theo s podobným obsahem. Spolupráce probíhala s pardubickým občanským sdružením Péče o duševní zdraví.

Kniha *NATO, Evropa a bezpečnost demokracie: výběr z projevů, článků a rozhovorů* vyšla u příležitosti vrcholné schůzky představitelů NATO (Severoatlantické aliance), konané v listopadu 2002 v Praze. Editorem je Luboš Dobrovský, který spolupracoval také s Tiskovým odborem Kanceláře prezidenta republiky. Jeho cílem bylo, jak sám popisuje v úvodníku, „nabídnout čtenářům vzhled do názorů Václava Havla [...] k otázkám evropské civilizačně-kulturní identity, smyslu a účelu Severoatlantické aliance jako garanta bezpečnosti Evropy a jejích demokratických principů, jakož i vztahům mezi Evropou a Spojenými státy.“¹⁴⁷ Editor zachycuje témata bezpečnosti, včetně otázek týkající se problematických vztahů NATO a Ruska. Přitom se primárně zaměřuje na směřování Evropy v období po rozpadu Sovětského svazu. Václav Havel tak podle Dobrovského vnímá NATO jako bezpečnostní obranu proti tomu a těm, kteří by narušili občanská práva svobody jednotlivce a demokracie, které jsou dle Havla základní zárukou stability světa bez válek. Neopomíná také upozornit, že Václav Havel je poznamenán ztrátou svobody z komunistické éry, která se projevuje v naléhavosti některých projevů. Dále Havel apeluje na země „západu“, aby se Československo a později Česká republika přestala nazývat přívlastkem „postkomunistická“. Aby „staré“ demokracie nepodceňovali demokracie nové. V jednom z projevů se také věnuje vymezení kultury české a středoevropské.¹⁴⁸

6.3 Odborné – fotografické a výtvarné

Bez zařazení do konkrétní edice vyšly výtvarné katalogy a vzpomínky umělců Ludka Vojtěchovského (2004 – spolupráce nakladatelství Theo)¹⁴⁹, Alvy Hajna – vzpomínky (2014)¹⁵⁰

---

¹⁴⁴ HAVEL, Václav – DOBROVSKÝ, Luboš (ed.). *NATO, Europe, and the security of democracy: selected speeches, articles, and interviews 1990-2002*. Pardubice: Theo, 2002. ISBN 80-238-9539-7.

¹⁴⁵ *Falun Gong: stručná historie pronásledování*. Pardubice: Theo, 2007. ISBN 978-80-904009-0-0.

¹⁴⁶ MRKVIČKA, Jirí. *Předpoklady psychoterapie*. Pardubice: Občanské sdružení Péče o duševní zdraví, region Pardubice, 2005. ISBN 80-239-5451-2.

¹⁴⁷ HAVEL, Václav – DOBROVSKÝ, Luboš (ed.). *NATO, Evropa a bezpečnost demokracie: výběr z projevů, článků a rozhovorů 1990-2002*. Pardubice: Theo, 2002. s. 11. ISBN 80-238-9512-5.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ VOJTĚCHOVSKÝ, Luděk – KOLÁŘOVÁ, Běla – ŠMÍD, Pavel. *Mezihra = Interlude*. Chrudim: Galerie Art ve spolupráci s Nakladatelstvím Theo a Leica Gallery Prague, 2004. ISBN 80-239-2769-8.

¹⁵⁰ VÍTKOVÁ, Martina et al. *Alva Hajn ve vzpomínkách a fotografiích*. Pardubice: Theo, 2014. ISBN 978-80-87907-01-6.

a katalog (2015)¹⁵¹ – a Bedřicha Novotného (2018)¹⁵². Tyto publikace obsahují cenné informace pro vývoj kulturního života na Pardubicku, fotografie umělců a jejich tvůrčího okruhu, představují také jejich výtvarná díla umělců a dávají je kontextu jejich tvorby. Na uspořádání třech z těchto čtyř publikací spolupracovala Marie Vítková. Poslední nejmenovanou publikací je fotografická kniha *Masky* (2002)¹⁵³.

Výtvarně-fotografická publikace *Masky: Démoni a šaškové* představuje jednu z českých lidových tradic – průvody masek, a také fenomény démonů a šašků na našem území. Snaží se hledat jejich funkci v dnešním moderním světě: „*Maškarní obchůzky a zábavy přestaly být obřadem, ale staly se hrou.*“¹⁵⁴ Vykládá také, kam až sahají kořeny těchto masek, a porovnává jejich vývoj v zahraničí. Proto je také kniha vícejazyčná – český text je přeložen ještě do angličtiny a němčiny. Autory fotografií jsou Jitka Staňková a Ludvík Baran. V této publikaci zmiňují hned několik regionů, kde tradice průvodů přetrvávají, například na Milevsku, na Chodsku nebo v pohraničí Slovenska.

6.4 Próza

Sem patří deníkový sborník *Spali spolu sladce* (2017)¹⁵⁵ Víta Ondráčka a *Pouti a pouta* (2011)¹⁵⁶ Petra Pazdery Payna – v povídkách autor využívá úvahových prvků. Vít Ondráček si doplnil publikaci svými malbami. Poslední Václav Žďárský má z uvedených autorů prózy nejbližší k Pardubicím, zato nejdále k dlouhodobě utvářené literární tvorbě. V knize *Chemička, má láska*¹⁵⁷ vycházel ze zkušeností pracovníka chemičky za minulého režimu.

Autobiografický román Václava Žďárského *Chemička má láska* je tvořen velmi krátkými kapitolami, které jsou zpravidla pojmenovány po osobách pracujících v pardubické chemičce. Sám autor tam strávil přes dvacet let. A i když převážně popisuje jedinečné charaktery druhých, chronologicky se probíráme jeho životem – od začátků, kdy pracoval v Semtíně pouze jako brigádník, až po její opuštění v již porevoluční době. V tiráži knihy nás upozorňují na to, že „*autor knihy zvláště děkuje společnosti Parkinson o.s. a Ministerstvu kultury České republiky za finanční podporu. Petru Pazderovi Paynovi za podporu či realizaci*

---

¹⁵¹ HAJN, Alva. *Alva Hajn: práce na papíře*. Pardubice: Theo, 2015. ISBN 978-80-87907-03-0.

¹⁵² NOVOTNÝ, Bedřich – ADAMEC, Jan – VÍTKOVÁ, Martina. *Bedřich Novotný*. Pardubice: Theo, 2018. ISBN 978-80-87907-05-4.

¹⁵³ STAŇKOVÁ, Jitka – BARAN, Ludvík. *Masky, démoni, šaškové = Masks, demons, clowns = Masken, Dämonen, Narren*. Pardubice: Theo, 1998. ISBN 80-238-2707-3.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 27.

¹⁵⁵ ONDRÁČEK, Vít. *Spolu spali sladce*. Pardubice: Theo, 2017. ISBN 978-80-87907-04-7.

¹⁵⁶ PAYNE, Petr. *Pouti a pouta*. Pardubice: Theo, 2011. ISBN 978-80-904009-7-9.

¹⁵⁷ ŽĎÁRSKÝ, Václav. *Chemička, má láska*. Pardubice: Theo, 2013. ISBN 978-80-87907-00-9.

knihy.“ Není zde žádná předmluva, doslov či medailon autora. Onu předmluvu a dále fotografickou přílohu pak najdeme v novém vydání z roku 2020, na kterém se nakladatelství Theo sice nepodílelo, ale Královéhradecká diecéze Církve československé husitské deklaruje, že ponechala vlastní text beze změn (což se netýká například oddělení jednotlivých kapitol na novou stránku). „*Chemička, má láska vyšla v nákladech 500 až 600 kusů. Během půlroku byla pryč. Na dotisk už jsme neměli peníze.*“¹⁵⁸

6.5 Poezie

Vedle edice *Braq* dalo nakladatelství vzniknout edici *Outside3*. Doposud v ní byly vydány knihy *neanone* (2004)¹⁵⁹ a *nebo* (2007)¹⁶⁰ básníka Pavla Rajchmana. Mělo se jednat o triptych. Ačkoliv první dva díly dělí mezi sebou pouze tři roky, poslední díl *anoneano* však není ani po třinácti letech připravován. „*Edice Outside3 byla myšlena jako edice kvalitních, ale ‚přehlížených‘ autorů jak prózy, tak poezie. Svazkem připraveným, ale nevydaným, byl Petr Španger a jeho básnická sbírka Dotykem samé něhy.*“¹⁶¹ Publikace *Jádro pudla v mrtvé kočce* (2011)¹⁶² by se mohla nacházet i ve výtvarných publikacích (neodborných), nicméně zde budu popisovat její literárnost, proto jsem se rozhodla zařadit ji sem.

6.5.1 Diamant Popelka – *Jádro pudla v mrtvé kočce*

S podtitulem *Deník introvertův [komix]*. Pod pseudonymem Diamant Popelka tvoří Viktorie Rybáková. Ve své tvorbě, kterou si také vydávala sama, publikovala i tzv. grafické básně.¹⁶³ Titul je tištěn na malém čtvercovém formátu 15×15 cm, což ho už na první pohled od ostatních titulů odlišuje. Na titulní straně je pouze název knihy, bez autora. Na hřbetu knihy se nenalézají, jak je jinak v branži zvykem, logo nakladatelství. Pouze na zadní straně desek se nalézají čtverec rozdělený na čtyři další čtverce. V každém je kruh. Jednoduchá, čistá grafika. Tento čtverec se postupně doplňuje – první oddíl jeden kruh, druhý oddíl dva kruhy a tak dále.

Kromě samotného obsahu knihy zde nenajdete nic jiného než povinné údaje o knize a krátké stručné poděkování. Ani prolog či epilog, který by nás informoval o obsahu knihy. Vlastní text zde nahrazují koláže vystřižené z novin a reprodukce obrazů, které jsou malovány

---

¹⁵⁸ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

¹⁵⁹ RAJCHMAN, Pavel. *Neanone*. Pardubice: Theo, 2004. Outside3. ISBN 80-239-2533-4.

¹⁶⁰ RAJCHMAN, Pavel. *Nebo*. Pardubice: Theo, 2007. Outside3. ISBN 978-80-904009-1-7.

¹⁶¹ ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

¹⁶² POPELKA, Diamant. *Deník introvertův: (komix)*. Pardubice: Theo, 2011. ISBN 978-80-904009-8-6.

¹⁶³ MACHALA, Lubomír (ed.). *Panorama české literatury (2) po roce 1989*. Praha: Knižní klub, 2015. s. 94. ISBN 978-80-242-4818-9.

akvarelem. Na těch jsou nainstalovány novinové titulky, inzeráty nebo perexy. Zpravidla je jeden obraz v popředí, uprostřed obrazu druhého, který za ním dotváří pozadí. Vystřižený text se většinou nachází pod tím obrazem v popředí.

První oddíl je výrazně delší než další oddíly. Zde autorka vybrala z novin tzv. perličky. Jedná se o titulky s dvojsmysly, paradoxy, absurdní historky. Autorka tak tyto perličky z novin vybírá a vytvoří k nim vlastní novou asociaci. Například nad titulkem *Vajíčka jsou jako droga, říká malířka kraslic* zobrazí ženu s roztaženými nohama, přitom ji barevně zdůrazní oblast pánve. Další je například: *Osoby se ztrácejí přímo před očima; Panovník myslel* nebo *Holčička, jejíž hlavu přejel traktor, říká: Už je mi fajn*. Druhý oddíl se zaměřuje na přírodu a životní prostředí, třetí na lásku a nelásku, poslední pak představuje různé druhy smrti, strachu, ale přináší víru, naději. Sbíрка počáteční prvky ironie a absurdity postupně tlumí (ale neztrácí).

6.5.2 Pavel Rajchman – *Nebo*

Rajchman ve své knize některými básněmi odkazuje na filmy (např. *Kill Bill*, *Matrix*, ale i různé westerny). Většina básní je ale na různé téma. Zpočátku je tématem váhání, nejistota, jak předpovídá název. V následujících částech (dohromady má sbírka 7 oddílů) se hledají příčiny některých událostí, motivy jsou smrt, město, vlak... často jsou básně někomu věnovány. Autor reflektuje různé myšlenky, situace – ne vždy jde o velká témata. Například báseň *V noci*¹⁶⁴ lyricky popisuje část noci, kdy se probudíme a naše myšlenky neuspořádané. Ke svému specifickému stylu Rajchman říká: „*Poezii musíte pociťovat, propadat se do ní, žít ji, a je to možné i tak, že si toho nikdo z okolí nevšimne [...] Při cestě vlakem mám vždy před sebou papír a tužku a najednou mi všechno přichází, až mě to někdy děsí. Vlastně ani nevím, co píšu a kdy. Fascinuje mě ta myšlenka.*“¹⁶⁵ Kniha je doprovázena kresbami uhlím, fixem, propiskou ad. Františka Kyncla – v tiráži uvedeného těmito slovy: „*stopami ze skicáků doprovodil*“¹⁶⁶.

---

¹⁶⁴ RAJCHMAN, Pavel. *Nebo*. Pardubice: Theo, 2007. Outside3. s. 33. ISBN 978-80-904009-1-7.

¹⁶⁵ RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

¹⁶⁶ RAJCHMAN, Pavel. *Nebo*. Pardubice: Theo, 2007. Outside3. s. 2. ISBN 978-80-904009-1-7.

7 Recepce děl

Recepce na *Sedmičky* se objevily převážně v literárně, popřípadě kulturně zaměřených časopisech, což je poznat v jejich hlubším zpracování. Deník *Právo* je z výčtu jediné médium, které působilo v širší oblasti, přičemž Šrutův komentář *tak to chodí* se nachází v kulturní příloze *Salón*. Na první díl jsem objevila recenzi nejvíce a u každé je možno zaznamenat zvědavost jejich autorů na další díly.

7.1 Antologie *7edm*

Radim Kopáč – Sedmkrát sedm z české poezie a prózy (Týdeník Rozhlas): Kopáč nazval celý projekt z hlediska časové náročnosti „odvážným“ a zamýšlí se, podle jakého klíče Rajchman mozaiku skládal: „šlo o výběr ryze subjektivní, vedený spíš autentickým citem než snahou o komplexnost nebo objektivitu“ ; „Rajchman funkčně smísil jistotu s objevem, renomovanou veličinu postavil po bok naprosté novinky“ ; „ne všechny texty, které zařadil, stojí za přečtení, ne všechny komentáře, které připojil ve formě předmluv nebo doslovů, dávají o něčem relevantní zprávu. Ale tohle právě je na celém projektu nejsympatičtější, ba nejceněnější: jistá neústupnost ve výběru, jistá tvrdohlavost v pohledu na to, co stojí za to, aby bylo vyvoláno jménem – a co nikoli...“¹⁶⁷ Se Sukem (viz níže) se v podstatě shodují, naznačují, že uchopit jinak, nežli striktně subjektivně současnou literaturu nejde a tím vlastně vystihl podstatu literární této éry.

7.1.1 2005

Jan Suk – Pardubický pythagorejský sborník (Host): Jan Suk kvituje Šmídův apel na setkávání literátů, kteří jsou hlavně osamělci, tak aby se scházeli. Na druhou stranu dodává, že: „Nahodilost výběru se promítla i do kolísavé úrovně v knize prezentovaných textů či ukázek z díla většinou už renomovaných autorů.“ Básně od Petra Motýla jsou pro něj „zklamáním“. Naopak chválí Hrušku a Balabána. O Šmídově druhém textu: „Nevím, jak bude text komunikovat s těmi, kteří ho (Kabeše – pozn. autorky) osobně nepoznali, ale pro šťastlivce, kteří se tomuto introvertovi alespoň přiblížili, je Šmídův kabešovský záznam přesný a výmluvný.“ ; „Tento projekt si nehraje na nic programového, přemoudřelého a světaštrdného. Je to kamínek hozený nahoru nebo dopředu, aniž jsme schopni posoudit, kam dopadne a jaký

---

¹⁶⁷ KOPÁČ, Radim. Sedmkrát sedm z české poezie a prózy. In *Týdeník Rozhlas*, 21, 2011, č. 39, s. 19 [online]. [cit. 2020-08-10]. ISSN 1213-2098. URL: <http://www.radioservis-as.cz/archiv11/39_11/39_porid.htm>.

otvor do země vyhloubí.“ Mírným překvapením (v kladném slova smyslu) je pro něj i Patrik Linhart.¹⁶⁸

Pavel Šrut – Pupek literatury je jinde (Právo, příloha Salon): Šrut nejdříve obecně vyčítá občasné „nucení k nestrannosti“ při vytváření antologií a konstatuje, že „*stejně nakonec rozhodne subjektivní libost či nelibost*“. Jako jediný ve zde uvedených recepcích díla uvádí dva literární obci známé příklady antologií. Tu první, *Pegasovo poučení* z nakladatelství Paseka, považuje za tu, která se právě „*nutí k nestrannosti*“. Tu druhou, *Ryby katedrál* od nakladatelství Petrov, staví na opačné měřítko, doslova „*editor je stranný až běda*“, nicméně to neshledává negativně, ba naopak to považuje za „*docela zábavné*“. První díl antologie od Thea není na tomto měřítku autorem recenze pevně ukotven, ale okomentoval jej slovy „*zajímavý a dobrý*“. Nezapomíná opomenout rozdílnost prostředí, ze kterých vybraní autoři pochází nebo kde žijí – titulek Pupek literatury je jinde tedy upozorňuje na skutečnost, že kvalitní literaturu lze zaznamenat i mimo Prahu (a Rajchman o toto usiloval). Podrobněji se zde zabývá pouze Vernisáží a se Sukem se tak shoduje v názoru na výstižnou reminiscenci na Petra Kabeše od Pavla Šmída, konkrétně slovy „*vydá za všechny vzpomínky a nekrology, které jsme nad odchodem tohoto básníka mohli minulý měsíc číst.*“¹⁶⁹

7.1.2 2006

V roce 2006 dochází k situaci, kdy účastník prvního dílu Radek Fridrich recenzuje díl druhý (následující). V článku *Kdo jsou naši nadprůměrní* se zmiňuje postupně o všech autorech. Za „*bezesporu nejslabšího autora sborníku*“ označil tvorbu Jiřího Staňka. Jeho zde uvedenou tvorbu vidí jako „*bezobsažné tlachy*“. Jedná se pravděpodobně o nejvíce negativní ohlas na konkrétního autora. Další spisovatele však hodnotí spíše kladně. Sedmičky podle něj má smysl číst „*zejména pro aktuální hledisko, jakým směrem se ubírají již zavedení básníci a básnířka.*“ Zde Fridrich polemizuje se Šmídem, který se snaží Sedmičky prezentovat i jako tvorbu mladých nezavedených autorů. Tím by v tomto čísle měl být Básník Ticho a zrovna v prostoru jemu věnovaném Fridrich naznačí, že hlavním sledovaným okruhem jsou stejně autoři zavedenější nebo autoři střední generace.¹⁷⁰ V pohledu na Petra Hrbáče mluví o stejné věci jako já v kapitole 2006: *Petr Hrbáč – Rozcupovat.*

¹⁶⁸ SUK, Jan. Pardubický pythagorejský sborník. In: *Host*, 21, 2005, č. 9, s. 57-58. ISSN 1211-9938.

¹⁶⁹ ŠRUT, Pavel. Pupek literatury je jinde. In: *Právo-Salon*, 15, 2005, č. 199, s. 2. ISSN 1211-2119.

¹⁷⁰ FRIDRICH, Radek. Kdo jsou naši nadprůměrní. In: *A2 kulturní týdeník*, 2, 2006, č. 41, s. 6. [online]. [cit. 2020-08-10]. ISSN 1801-4542. URL: <<https://www.advojka.cz/archiv/2006/41/kdo-jsou-nasi-nadprumerni>>.

7.1.3 2007

Jediný, který navázal na svou recenzi, byl Pavel Šrut. V rámci komentáře *Toulavý pes poezie*, který se zabývá jinými antologiemi, zde vyloženě podává doporučení na adresu nakladatelství Theo a jejich Sedmiček: „*Pokud by někdo stál o mé slovo v tom halasu, říkám: sedm. 7edm je literární sborník (nebo ročenka?), jejímž editorem je ,básník v úkrytu‘, který si tu nepřihřívá vlastní polívčičku.*“¹⁷¹ Ani s vydáním třetího dílu antologie z roku 2007 ve svém postoji z roku 2005 nepolevuje, ba naopak ho posiluje.

7.2 Neanone

Mirek Kovařík: *Nový Rajchman: Ano! (Tvar) – „pokračuje vymezení tematického okruží pardubického lyrika střední generace“ ; „vztahy mezi jednotlivými objekty a Rajchmanovým lyrickým subjektem prostupují se v generačním i biografickém kaleidoskopu, v součtu úhlů pohledů, jimiž se to které dílo zapsalo do básnickova spirituálního vybavení“* to přesně použil v *Padovan Sequence* „*Cosi jako akt přijetí, odmítnutí nebo případně obě se střídavým akcentem ambivalence. Tato přístupová ,kombinatorika‘ dala snad sbírce i jméno: ano, ne, ano i ne, ne i ano, neanone atd.*“ Celkově vyznívá v pozitivním duchu. Rajchmanovo prohlášení, že se nechal inspirovat filmy a podobně považuje ale za „zbytečné“, přičemž tuto techniku a její zacházení vyzdvihuje. Literární recenze se často ke kvalitě papíru knihy nevyjadřují, nicméně zde to Kovařík považuje za nutné zmínit, jelikož volba lepené vazby je „přímo tragickým omylem“ a upozorňuje, že to může čtenáře odradit od čtení.¹⁷²

---

¹⁷¹ ŠRUT, Pavel. *Toulavý pes poezie*. In: *Právo-Salon*, 17, 2007, č. 254, s. 2. ISSN 1211-2119.

¹⁷² KOVAŘÍK, Mirek. *Nový Rajchman: ANO!*. In: *Tvar*, 16, 2005, č. 7, s. 22-23. ISSN 0862-657X.

8 Závěr

Pardubické nakladatelství Theo za sebou nechalo v české literární kultuře otisk projektem *7edm*. Vydalo sice i další publikace s pozoruhodným obsahem, ale antologii *7edm* žádná z nich nepřekonala, přinejmenším svým rozsahem. V roce 2006 pochválil antologii i Radim Kopáč v deníku *Právo*. A na závěr řekl něco, co mi přišlo signifikantní pro mou analýzu: „*Rajchmanův projekt [...] má velký potenciál. Mohl by složit reprezentativní obraz porevolučního českého písemnictví. Protože taková je současná česká literatura: poetická i kvalitativní houpačka, k níž lze přistupovat jedině instinktivně – s osobním zaujetím a podle svého gusta.*“¹⁷³ To je právě ona „chemie“, s jakou jsem přesvědčena, že byl celý projekt a snažení nakladatelství provázen.

Osobnost Pavla Šmída se formovala v době totalitního režimu, což mělo vliv i na vznik a produkci jeho polistopadového nakladatelství, kterým jako by navázal na svůj undergroundový život. Vedle nakladatelské činnosti se věnoval také fotografování a kurátorství. Nakladatelství Theo pracovalo na projektech, k nimž měl tvůrčí tým Pavla Šmída citový až osobní vztah. Velkou váhu, ale samozřejmě ne všechnu, mají ve výběru publikovaných titulů osobní vazby na pardubický underground. Výběr témat a obsahu dále podléhal osobnímu vkusu Pavla Šmída a jeho nejbližšího spolupracovníka Pavla Rajchmana. Svou intuicí a zkušeností se řídil Rajchman zejména v *Sedmičkách*, kde nevzniká žádný důsledně dodržovaný žánr nebo styl. Že se jedná o subjektivní vhled autora na literaturu, dosvědčuje Šmídova *Padovan Sequence*, kterou přiřadil na závěr celé antologie. Snaží se tam přenést znaky jiného díla do svého (jde o intertextuální přístup) a navíc v nich reflektuje svůj pohled na jednotlivé autory.

Theo se spoléhalo na marketing, který se řídí jednoduchým heslem: čím víc se o knize mluví a píše, tím lépe se prodá a dostane mezi lidi. Finance na provoz nakladatelství získával Šmíd díky časopisu *Welcome to the Heart of Europe*.

V edici Braq najdeme jednotící znaky určitě na straně grafické a sazečské – brožovaná vazba, velikost, vzhled obálky (stejný fotograf, akorát barevné odlišení), dodržuje se i jednotná struktura (obsah – předmluva – díla jednotlivých autorů s medailony). Autoři zařazení do sbírek jsou narozeni od ročníku 1936 (Miloš Vodička) po rok 1986 (Filip Němeček, Jana Orlová). Regiony, ze kterých pocházejí či v kterých v době vydání bydleli, jsou různé, ovšem docela

---

¹⁷³ KOPÁČ, Radim. Sedm podle Rajchmana. In: *Právo*, 16, 2006, č. 285, s. 20. ISSN 1211-2119.

logicky zde nacházíme častěji velká města. Jednoznačně převažují muži v poměru 40:9. Méně rozlišitelné je to potom po stránce žánrové.

Co mě totiž při této práci zaujalo až v průběhu hledání informací a samotného psaní, je osobnost Pavla Šmída. Podle mého úsudku je klíčová pro pochopení duše malého nakladatelství Theo právě osobní statečnost Pavla Šmída v době komunismu a také jeho nezměrná touha nechat promluvit svůj talent v již svobodné době – tedy po roce 1989. Nemít možnost projevit svůj talent a ambice v profesním životě – jen kvůli svému názoru a přesvědčení – muselo být pro Pavla Šmída a jeho přátele frustrující. Obdivuhodné je, že po pádu komunistického režimu dokázal navázat na to, co mu bylo předtím ideologicky znemožňováno. Když se oprostím od již zmíněných věcných závěrů, musím konstatovat, že Pavel Šmíd a nakladatelství Theo je pro mě také příběhem o touze být svobodný.

9 Zdroje

9.1 Primární literatura

Falun Gong: stručná historie pronásledování. Pardubice: Theo, 2007. ISBN 978-80-904009-0-0.

HAJN, Alva. *Alva Hajn: práce na papíře*. Pardubice: Theo, 2015. ISBN 978-80-87907-03-0.

HAVEL, Václav – DOBROVSKÝ, Luboš (ed.). *NATO, Evropa a bezpečnost demokracie: výběr z projevů, článků a rozhovorů 1990-2002*. Pardubice: Theo, 2002. ISBN 80-238-9512-5.

HAVEL, Václav – DOBROVSKÝ, Luboš (ed.). *NATO, Europe, and the security of democracy: selected speeches, articles, and interviews 1990-2002*. Pardubice: Theo, 2002. ISBN 80-238-9539-7.

MRKVIČKA, Jiří. *Předpoklady psychoterapie*. Pardubice: Občanské sdružení Péče o duševní zdraví, region Pardubice, 2005. ISBN 80-239-5451-2.

NOVOTNÝ, Bedřich – ADAMEC, Jan – VÍTKOVÁ, Martina. *Bedřich Novotný*. Pardubice: Theo, 2018. ISBN 978-80-87907-05-4.

ONDRÁČEK, Vít. *Spolu spali sladce*. Pardubice: Theo, 2017. ISBN 978-80-87907-04-7.

PAYNE, Petr. *Pouti a pouta*. Pardubice: Theo, 2011. ISBN 978-80-904009-7-9.

POPELKA, Diamant. *Deník introvertův: (komix)*. Pardubice: Theo, 2011. ISBN 978-80-904009-8-6.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Petr Hruška, Jan Balabán, Petr Motýl, Pavel Šmíd, Sabrina Karasová, Radek Fridrich, Patrik Linhart*. Pardubice: Theo, 2005. Braq. ISBN 80-23951-14-9.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Vít Kremlička, Petr Hrbáč, Božena Správcová, Jaromír Typl, Jiří Staněk, Odillo Stradický ze Strdic, Básník Ticho*. Pardubice: Theo, 2006. Braq. ISBN 80-239-7367-3.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Petr Španger, Emil Hakl, Marie Šťastná, Petr Pazdera Payne, Vít Janota, Svatava Antošová, Václav Kahuda*. Pardubice: Theo, 2007. Braq. ISBN 978-80-239-9635-7.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Hana Fousková, Pavel Kolmačka, Jiří Hájiček, Roman Szpuk, Stanislav Beran, Slavomír Kudláček, Jan Smutný*. Pardubice: Theo, 2008. Braq. ISBN 978-80-904009-2-4.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Petr Rákos, Ladislav Zedník, Pavel Zdražil, Jana Orlová, Filip Němeček, Lubomír K. Weiss, Petr Váša*. Pardubice: Theo, 2009. Braq. ISBN 978-80-904009-3-1.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Jakuba Katalpa, Jitka N. Srbová, Jan Štolba, Karel Šebek, Petr Měrka, Milan Langer, Milan Kozelka*. Pardubice: Theo, 2010. Braq. ISBN 978-80-904009-4-8.

RAJCHMAN, Pavel (ed.). *7edm: Petr Kabeš, Michal Čapek, Ivan Matoušek, Karel Jan Čapek, Miloš Vodička, Petr Král, Alica Bartková*. Pardubice: Theo, 2011. Braq. ISBN 978-80-904009-9-3.

RAJCHMAN, Pavel. *Neanone*. Pardubice: Theo, 2004. Outside3. ISBN 80-239-2533-4.

RAJCHMAN, Pavel. *Nebo*. Pardubice: Theo, 2007. Outside3. ISBN 978-80-904009-1-7.

STAŇKOVÁ, Jitka – BARAN, Ludvík. *Masky, démoni, šaškové = Masks, demons, clowns = Masken, Dämonen, Narren*. Pardubice: Theo, 1998. ISBN 80-238-2707-3.

VÍTKOVÁ, Martina et al. *Alva Hajn ve vzpomínkách a fotografiích*. Pardubice: Theo, 2014. ISBN 978-80-87907-01-6.

VOJTĚCHOVSKÝ, Luděk – KOLÁŘOVÁ, Běla – ŠMÍD, Pavel. *Mezihra = Interlude*. Chrudim: Galerie Art ve spolupráci s Nakladatelstvím Theo a Leica Gallery Prague, 2004. ISBN 80-239-2769-8.

ŽĎÁRSKÝ, Václav. *Chemička, má láska*. Pardubice: Theo, 2013. ISBN 978-80-87907-00-9.

ŽĎÁRSKÝ, Václav. *Chemička, má láska*. Hradec Králové: Královéhradecká diecéze Církve československé husitské, 2020. ISBN 978-80-907315-4-7.

9.2 Sekundární literatura

BOURDIEU, Pierre. *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole*. Brno: Host, 2010. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7294-364-7.

FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2410-7.

HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007. ISBN 9788072771653.

HRUŠKA, Petr et al. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0.

LEHÁR, Jan et al. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2., dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-963-8.

MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. ISBN 9788086818832.

MACHALA, Lubomír (ed.). *Panorama české literatury (2) po roce 1989*. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-4818-9.

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram, 2019. ISBN 978-807-5790-590.

PŘIBÁŇ, Michal – BURGET Eduard – HOLEČKOVÁ Marta Edith, et al. *Český literární samizdat 1949-1989: edice, časopisy, sborníky*. Praha: Academia, 2018. ISBN 978-80-200-2903-4.

ŠIMEČEK, Zdeněk – TRÁVNÍČEK, Jiří. *Knihy kupovati...: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2404-6.

WOLL, Thomas. *Rukověť nakladatele: řemeslo, věda, umění*. Praha: Signeta, 2002. ISBN 80-902608-4-5.

9.3 Časopisecké studie

KOPÁČ, Radim. Sedm podle Rajchmana. In: *Právo*, 16, 2006, č. 285, s. 20. ISSN 1211-2119.

KOVAŘÍK, Mirek. Nový Rajchman: ANO!. In: *Tvar*, 16, 2005, č. 7, s. 22-23. ISSN 0862-657X.

ODEHNAL, Petr. Poezie jako překážkový běh. In: *Host*, 27, 2011, č. 10, s. 71-72. ISSN 1211-9938.

POSLEDNÍ, Petr. Základy literární kultury. In: *Češtinář*, 8, 1997/1998, č. 3, s. 70-76. ISSN 1211-6874.

SUK, Jan. Pardubický pythagorejský sborník. In: *Host*, 21, 2005, č. 9, s. 57-58. ISSN 1211-9938.

ŠRUT, Pavel. Pupek literatury je jinde. In: *Právo-Salon*, 15, 2005, č. 199, s. 2. ISSN 1211-2119.

ŠRUT, Pavel. Toulavý pes poezie. In: *Právo-Salon*, 17, 2007, č. 254, s. 2. ISSN 1211-2119.

VAVREČKA, Lukáš. Pavouci v kloboucích. In: *Host*, 33, 2017, č. 6, s. 32-35. ISSN 1211-9938.

9.4 Internetové zdroje

CV. [online] Jana Orlová – web autorky. [cit. 2020-09-13]. URL: <<http://www.janaorlova.cz/cv>>.

FRIDRICH, Radek. Kdo jsou naši nadprůměrní. In: *A2 kulturní týdeník*, 2, 2006, č. 41, s. 6. [online]. [cit. 2020-08-10]. ISSN 1801-4542. URL: <<https://www.advojka.cz/archiv/2006/41/kdo-jsou-nasi-nadprumerni>>.

KOPÁČ, Radim. Sedmkrát sedm z české poezie a prózy. In: *Týdeník Rozhlas*, 21, 2011, č. 39, s. 19 [online]. [cit. 2020-08-10]. ISSN 1213-2098. URL: <http://www.radioservis-as.cz/archiv11/39_11/39_porid.htm>.

MATUŠÍK, Zdeněk. Antologie. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)*. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-08-15]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=KTD&ccl_term=wtr%3Dantologie>.

Online katalog Národní knihovny ČR. [online] Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-07-28]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/YBSXTXJHAG3AVXSJSBKC7A5RVM9Y5A2GTRE4RLPTNG583C1SKG-23490?func=file&file_name=find-b&local_base=NKC>.

PEŠEK, Petr. Havla nesly Jižní Amerikou dozvuky revoluční vlny. In: *Lidovky.cz*, 21. 11. 2009 [online]. [cit. 2020-08-115]. URL: <https://www.lidovky.cz/noviny/havla-nesly-jizni-amerikou-dozvuky-revolucni-vlny.A091121_000029_in_noviny_sko>.

Právní předpisy a opatření obecné povahy MKČR. [online] Ministerstvo kultury ČR [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.mkcr.cz/pravni-predpisy-a-opatreni-obecne-povahy-1114.html>>.

RICHTEROVÁ, Alena. Medailon. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-08-15]. URL: <https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002099&local_base=KTD>.

Státní cena za literaturu. In: *Česká literární bibliografie – Literární ceny.* [online]. Ústav pro českou literaturu AV [cit. 2020-08-15]. URL: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/?c=2>>.

Úplný výpis z obchodního rejstříku " R E G I O N A L " spol. s r. o. v likvidaci, C 2161 vedená u Krajského soudu v Hradci Králové. [online]. Veřejný rejstřík a Sbírka listin [cit. 2020-08-16] URL: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=98618&typ=UPLNY>>.

VOSTÁREK, Josef. Výstava Nic než kruhy. In: *ČTK – fotobanka.* [online]. [cit. 2020-09-13]. URL: <<http://multimedia.ctk.cz/foto/document/34237730/4>>.

WÁGNEROVÁ, Valerie. Výstava vědeckých fotografií ZVĚTŠENO odhaluje krásu nejrůznějších látek. In: *Univerzita Pardubice*, 21. 3. 2014 [online]. [cit. 2020-09-13]. URL: <<https://www.upce.cz/vystava-vedeckych-fotografii-zvetseno-odhaluje-krasu-nejruznejsich-latek>>

Zákon č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů [online]. *Zákony pro lidi.* [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-37>>.

Zákon č. 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích [online]. *Zákony pro lidi.* [cit. 2020-07-26]. URL: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-46/zneni-20170701>>.

Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2007 do prosince 2007 [online]. Praha: MZV ČR v edičním oddělení ÚMV, 2008. [cit. 2020-09-07]. ISBN 9788086345673. URL:

<<https://books.google.cz/books?id=ufBVAQAAQBAJ&pg=PA350&lpg=PA350&#v=onepage&q&f=false>>

9.5 Rozhovory

RAJCHMAN, Pavel. Osobní rozhovor s externím editorem Theo. [přepis]. 16. 1. 2019 v Nymburce. Uloženo v archivu autorky.

ŠMÍD, Pavel. Osobní rozhovor s nakladatelem a vydavatelem Theo. [zvukový záznam]. 6. 1. 2019 v obci Česká Rybná u Proseče. Uloženo v archivu autorky.

9.6 Závěrečné práce

VYSYPAL, Ondřej. *Vítejte v srdci Evropy: charakteristika revue České republiky se zaměřením na její grafickou podobu*. Pardubice, 2001. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Pavel Šmíd.

10 Příloha

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Seznam autorů ze *Sedmiček* (tabulka)

10.1 Příloha č. 1 – Seznam autorů ze Sedmiček

ročník	příjmení	jméno	rok naro.	místo narození	bydliště - místo úmrtí	pohlaví	literární forma
2005	Balabán	Jan	1961	Šumperk	Ostrava	muž	P
2005	Fridrich	Radek	1968	Děčín	Děčín	muž	B/ BvP
2005	Hruška	Petr	1964	Ostrava	Ostrava	muž	B
2005	Karasová	Sabrina	1970	Most	Praha / Plesná u Chebu	žena	P
2005	Linhart	Patrik	1975	Duchcov	Teplice / Duchcov	muž	P
2005	Motýl	Petr	1964	Klatovy	Praha	muž	B
2005	Šmíd	Pavel	1952	Pardubice	Pardubice	muž	P
2006	Hrbáč	Petr	1958	Brno	Brno	muž	P
2006	Kremlička	Vít	1962	Praha	Praha	muž	B
2006	Správčová	Božena	1969	Praha	Praha	žena	B / P
2006	Staněk	Jiří	1957	Brno	Strakonice	muž	B / BvP
2006	Stradický ze Strdic	Odillo	1968	Rychnov nad Kněžnou	Praha	muž	P
2006	Ticho	Básník	1973	Slaný	Slaný	muž	B
2006	Typl	Jaromír	1973	Nová Paka	Liberec / Nová Paka	muž	P
2007	Antošová	Svatava	1957	Teplice	Teplice	žena	B / P
2007	Hakl	Emil	1958	Praha	Praha	muž	P
2007	Janota	Vít	1970	Praha	Praha	muž	B
2007	Kahuda	Václav	1965	Praha	Praha	muž	jiné
2007	Pazdera Payne	Petr	1960	Praha	Praha	muž	P
2007	Štangler	Petr	1966	Prostějov	Jeseník	muž	B
2007	Šťastná	Marie	1981	Valašské Meziříčí	Praha	žena	B
2008	Beran	Stanislav	1977	Jinřichův Hradec	Jinřichův Hradec	muž	P
2008	Fousková	Hana	1947	Šluknov	Hodky u Světlé pod Ještědem	žena	B / P
2008	Hájíček	Jiří	1967	České Budějovice	České Budějovice	muž	P
2008	Kolmačka	Pavel	1962	Praha	Chrudichromy	muž	B / BvP
2008	Kudláček	Slavomír	1954	Pardubice	Pardubice	muž	B
2008	Smutný	Jan	1985	Kyjov	Uherské Hradiště	muž	P
2008	Szpuak	Roman	1960	Teplice	Vimperk	muž	B
2009	Němčeck	Filip	1986	Praha	Praha	muž	P
2009	Orlová	Jana	1986	Uherské Hradiště	Uherské Hradiště / Olomouc / Pardubice	žena	B
2009	Rákos	Petr	1956	Praha	Praha †	muž	B / P
2009	Váša	Petr	1965	Brno	Brno	muž	jiné
2009	Weiss	Lubomír K.	1946	Domažlice	neuveдено †	muž	B / P
2009	Zdražil	Pavel	1965	Nymburk	Mezilesí / Praha	muž	B / P
2009	Zedník	Ladislav	1977	Praha	Průhonice	muž	B
2010	Katalpa	Jakuba	1979	Plzeň	neuveдено	žena	P
2010	Kozelka	Milan	1948	Kyselka	Praha	muž	BvP / jiné
2010	Langer	Milan	1944	Ústí nad Orlicí	Hradec Králové	muž	B
2010	Měrka	Petr	1979	Vsetín	Valašská Polanka	muž	P
2010	Srbová	Jitka N.	1976	Praha	Praha	žena	B
2010	Šebek	Karel	1941	Jilemnice	neznámé	muž	B
2010	Štolba	Jan	1957	Praha	Praha / Austrálie	muž	P
2011	Bartková	Alice	1982	Banská Bystrica	Banská Bystrica	žena	P
2011	Čapek	Michal	1966	Opava	Praha †	muž	B
2011	Čapek	Karel Jan	1962	Ostrava	Praha †	muž	B
2011	Kabeš	Petr	1941	Pardubice	Praha †	muž	P
2011	Král	Petr	1941	Praha	Praha (Paříž)	muž	B / BvP
2011	Matoušek	Ivan	1948	Praha	Praha	muž	P
2011	Vodička	Miloš	1938	Chrudim	Pardubice	muž	P

*Tabulka vychází z medailonů publikovaných v antologiích *7edm* (kromě posledního sloupce *literární forma*) – uvedená data jsou tedy platná k letům vzniku jednotlivých *Sedmiček*. Někteří autoři užívají pseudonym – v těchto případech jsou rozloženy mezi sloupce *jméno* a *příjmení* pro větší přehlednost tabulky. Ve sloupci *literární forma* se *P* = próza; *B* = poezie a *BvP* = básně v próze, přestože se jedná o žánr. Žlutě jsou označeni vybraní autoři za jednotlivé svazky.